

Merhaba,

Merhabalar,

Toplumsal tarih, bir kez daha, anlatılmakta olan büyük hikâyenin beklenmedik sıçramalar, patlamalar ve altüst oluşlarla devindiğini, özgür yaşama arzusunun en ağır bedeller pahasına bile olsa, en beklenmedik yer ve zamanda ortaya çıkabildiğini örnekliyor. Çağın en acımasız diktatörlüklerinden bazılarını da içinde barındıran Ortadoğu coğrafyası, 2011 yılının ilk iki ayına sömürgecilik sonrası tarihinin en büyük devrimci atılımını sığdırdı. Tunus'ta yaşanan devrimin ardından Arap dünyasının en sağlam rejimine sahip görünen Mısır'da halkın iradesi Mübarek'i koltuğundan indirmeyi başarmışsa da, sürecin bir rejim değişikliğine ulaşip ulaşmayacağı henüz belirsiz. Çeşitli ölçeklerde hükümet değişiklikleri, reform vaatleri, kanlı bastırılmalar gibi farklı sonuçlara ilerlese de, benzer hareketler Tunus ve Mısır'dan Yemen, Ürdün, Suriye, Cezayir ve son olarak Libya gibi farklı ülkelere yayılmış bulunuyor. Sonu belirsiz bu sürecin ülkemiz açısından iki ironik boyutu var. Bunlardan ilki, Başbakan Mısırlı protestocuları olumlayan ilk hükümet başkanı olurken, aynı günlerde torba yasayı protesto eden emek ve meslek örgütleri üyelerinin gaz bombalarına maruz kalmasıydı. İkincisi ise, Türkiye egemenlerinin, Tahrir Meydanı'nda özgürlük arzusunu ete kemiğe büründüren milyonları başıbozuk bir grup olarak görme ve gösterme gayretiydi. Kurucu bir oryantalizmle malul bu bakış açısı, kuşkusuz Türkiye toplumunu, komşu olduğu toplumlardan ve içinde var olduğu coğrafyadan çok farklı, "onların" gösterdiği "akıl dışı" ve "yıkıcı" eylemlerden uzak duracak kadar itaatkâr görme arzusunun bir ifadesi. Oysa görülmesi gereken şey, yaşananların, son iki yıla damgasını vuran ve artık herkesin 2. Dünya Savaşı sonrasının en büyük ekonomik krizi olarak tarif ettiği kırılganlığın toplumsal sonuçları olduğu. Bu çerçevede, Türkiye de, finans hareketleri açısından görece avantajlı girdiği bu sürecin etkilerinden muaf değil. Dahası, bu etkiler daha yavaş biçimde ortaya çıkıyor olsa da, oluşan toplumsal muhalefetin karşısında bulunduğu tahammülsüzlük iyice görünür hale gelmiş bulunuyor.

Siyaset bir ifade eylemidir; öznelerin toplumsal konumlarına ilişkin yahut bu konumlardan türeyen yorum ve taleplerini toplumsallaştırma eylemi. Bu açıdan bakıldığında, hem her türlü toplumsal talep ve görüş siyasal nitelik taşır, hem de her türlü bireysel ve toplumsal ifadenin karşılaştığı tepki siyasaldır. Ülkeyi ileri demokrasi seviyesine taşıma iddiasında olan 8 yıllık AKP iktidarı süresinde Türkiye, Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü kriterlerine göre basın özgürlüğü açısından 39 sıra gerileyerek 138. sıraya inmiş durumda. Bu sıralama verilerine ekonomik büyüklük açısından 17. fakat "yaşam kalitesi sıralamasında" 50. olduğumuz da eklendiğinde, kısıtlanan ifade özgürlüğüyle ekonomik refahın paylaşımındaki adaletsizlik arasındaki koşutluk daha net görülebilir. Geldiğimiz noktada ifade özgürlüğü dolaysız siyaset alanının da ötesinde kültürel üretimin sınırlarına dayanmış bulunmakta. Geçtiğimiz günlerde, içeriği halkların kardeşliğine vurgu yapan Kars'taki İnsanlık Anıtı'nın "ucube" olarak nitelenmesi ve yıkımı için çıkarılan "ferman", ve hemen ardından Penguen dergisinde yayınlanan bir karikatür üzerine başlatılan linc kampanyası düşündürücüdür. İçine girmiş bulunduğumuz genel seçimler sürecinde, emekten ve özgürlüklerden yana bir duruşu ve bu yöndeki talep ve önermeleri öne çıkaran bir kampanya sürecinin yaygınlaştırılması, tüm demokrasi güçleri için olduğu gibi, Şubemiz için de önemli bir görev olarak önümüzde duruyor.

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi
41. Dönem Yönetim Kurulu

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Adına
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
Fatih Söyler

Yayın Kurulu
Ebru Aksoy, Esin Bölükbaş, Özgecan Canarslan,
Özge Göncü, Orçun Köken, Arif Şentek,
Y.Yeşim Uysal, Fadime Yılmaz.

Yayına Hazırlayan
Y. Yeşim Uysal

Grafik Tasarım
Hatice Erbay
Kapak: Selim Turan, Sarıkız, 1993, Kurtuluş Parkı

tmmob
mimarlar
odası

ANKARA ŞUBESİ
BÜLTEN

87
Mart 2011

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Bülteni
Ayda bir yayımlanmaktadır.
6500 adet basılmıştır. Üyelere ücretsiz dağıtılır.

Burada yer alan yazıların içeriğinin sorumluluğu yazarına aittir.
Kaynak gösterilmek koşulu ile alıntı yapılabilir.

Baskı Tarihi: Ocak 2011
Konur Sokak No: 4/3 Kızılay, ANKARA
T: 312 417 86 65 F: 312 417 18 04
e-posta: info@mimarlarodasiankara.org
www.mimarlarodasiankara.org

Baskı: Pelin Ofset
T: 312 395 25 80-81

Emrah Köşkerdoğan, Kaleiçi-Ulus

İÇİNDEKLER

ŞUBEMİZDEN

- Kentimi Okuyorum Çocuk Kitapları Yarışması 2 4-17
- Çocuklukları Çalınanlar İçin: Taş Üstüne Taş Koyuyoruz - Tezcan Karakuş Candan

KENT VE ÜLKE GÜNDEMİ

- Homofobi Karşıtlarından 6. Buluşma - Ali Erol 18-37
- Ostim Patlamalarının Bize Hatırlattıkları ve Enkaz Altında Kalan Denetim Sistemi - Ali Tolga Özden
- Ostim'deki Facia ve İş Güvenliği ile İşyeri Denetimleri: "Kabahat Samur Kürk Olsa Kimse Giymez" - Raşit Gökçeli

ÖZEL BÖLÜM - Kent ve Mekanda Cinsiyetçilik

- Kente Cinsiyetlendirilmiş Bir Mercekten Bakış - Yıldız Temürtürkan 38-51
- Eril Kent İmgesine Tadilat - Levent Şentürk
- Mahrem Değil, Mahrumun Mekanı: Hanımlar Lokali - Fadime Yılmaz
- Kadınların Kent Hakkı - Hossein Sadri

EĞİTİM

- 2. İklimle Uyumlu Temiz Enerji Bilinçli Ev Tasarımı Öğrenci Yarışması 52-56

MİMARLIĞIN SOSYAL FORUMU

- Kavramsal Bir İletişim Ortamı Tasarımı 57-62

PROJE UYGULAMA

- Devam Eden Yarışmalar 63-65

MESLEKİ UYGULAMA

- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının İş Güvenliği ve İşçi Sağlığı Sorununda Meslek Odalarına Neo-liberal Yaklaşımları - Adnan Zeytinci 66-67

BİLİNMEYEN ANKARA

- Türk Amerikan Kültür Derneği (TAD) Ankara Binası - Ayşegül Kardeş 68-69

SÖYLEŞİ

- Asuman Türkün'le Röportaj: Dönüşümün Sıkıntısı Büyük Oldu - Deniz Ülkütekin 70-71

KİTAP YORUM

- Hasanoğlu'da Tarih Canlanıyor 72-73

VEFAT

- 74-77

KARİKATÜR

- 78

MESLEKİ DENETİM

- Gelir- Gider Tablosu 79-80

Dil Kursları Kayıtları Devam Ediyor

Mimarlar Odası Ankara Şubesi Çankaya Halk Eğitim Merkezi (ÇAHEM) ve Milli Eğitim Bakanlığı işbirliğiyle gerçekleştirdiği dil kurslarına devam ediyor.

Mimarlar Odası Ankara Şubesi, mimar üyelerinin kişisel gelişimine katkıda bulunmak amacıyla ücretsiz dil kursları organize etti. Hafta içi ve hafta sonu akşam grupları olmak üzere organize edilen ücretsiz dil kurslarına üyelerden gelen talep üzerine hafta içi ve hafta sonu gündüz grupları da eklendi. Kayıtları da devam eden dil kurslarından **İspanyolca, İngilizce, Fransızca, Yunanca, Rusça**'nın yanı sıra **Almanca** dili de eklendi. Almanca dil kursu kayıtları devam ediyor.

Kişisel gelişim kurslarından grafik animasyon kursu ile beraber **Bilgisayar Destekli Reklam Tasarım** kursu da (Grafik Tasarım) açılıyor. Bilgisayar Destekli Reklam Tasarım kursunun içeriğinde Renk ve Tasarım Bilgileri, Reklamcılık ve İletişim, Reklam Ürünleri, Baskı Türleri, Masaüstü Yayıncılık Vektörel Çizim ve Tasarım Programları (Corel Draw, Adobe Illustrator), Yayıncılık Programı (Indesign), Görüntü İşleme Programı (Photoshop) yer alıyor.

Kurslarla ilgili ayrıntılı bilgiye www.mimarlarodasiankara.org adresinden ya da 417 16 45 numaralı telefondan ulaşabilirsiniz.

TMMOB'nin 2011 İçinde Gerçekleştireceği Kurultayların Tarihleri Belli Oldu

TMMOB'nin Kasım ayı içerisinde gerçekleştirilecek **Kadın Kurultayı** öncesinde İKK'lar tarafından düzenlenecek yerel kurultay tarihleri belli oldu. Buna göre **Ankara Yerel Kurultayı 14-15 Mayıs 2011**, Zonguldak Yerel Kurultayı ise 8 Mart 2011 tarihlerinde gerçekleştirilecek.

TMMOB'nin Kasım ayı içerisinde gerçekleştirilecek **TMMOB Ücretli Mühendis, Mimar, Şehir Plancıları ve İşsizlik Kurultayı** öncesinde **Ankara İKK tarafından düzenlenecek yerel kurultay 7-8 Mayıs 2011**, Zonguldak'ta düzenlenecek yerel kurultay 28-29 Mayıs 2011 tarihlerinde gerçekleşecek.

TMMOB'nin Kasım ayı içerisinde gerçekleştireceği **TMMOB Demokrasi Kurultayı** öncesinde İl/İlçe Koordinasyon Kurullarınca düzenlenecek yerel kurultayların tarihleri de belli oldu. Buna göre **Ankara Yerel Kurultayı'nın 17-19 Mart 2011** tarihleri arasında İnşaat Mühendisleri Odası'nın yürütücülüğünde gerçekleşmesi planlanıyor. Ankara Şube coğrafyası içinde bulunan Zonguldak Yerel Kurultayı'nın da 16 Nisan 2011 tarihinde yapılması öngörülüyor.

Semt Temsilciliği Toplantıları Devam Ediyor

Mimarlık yeni bir yaşamı tasarlamak ve insan olduğunu hissederek yaşamaktır. Oysa uzun süredir bizim için tasarlanmış hayatları yaşıyoruz. Bir işimiz varsa eğer evimizden çıkıyoruz hızla merdivenleri iniyoruz, bir otobüse ya da arabamıza binerek, hızlıca işimize ulaşmaya çalışıyoruz. İşimizde gün boyu işimizi bitirmeye çalışıyor bazen öğlen yemek yemeyi unutuyoruz. O gün kaptırırsak kendimizi, yan masadaki iş arkadaşımızla saatlerce konuşmuyor, bilgisayar karşısında işimizi yetiştirmeye çalışıyoruz. Çiziyoruz, okuyoruz yazıyoruz... hiç sesimizi çıkartmadan dostlarımızla e-posta aracılığı ile ya da sanal paylaşım ortamlarında haberleşiyoruz. Akşam işten çıkıp eğer kendimizi ödüllendirip, bir program yapmışsak ne ala. Eğer yoksa aynı yolun yolcusuyuz, işten çıkıyoruz evimize gidiyoruz, ertesi gün çalışabilmek için enerji topluyoruz... Sahi biz bu kentte yaşıyor muyuz? Kim tasarladı bu yaşantıyı bize?

Oturduğumuz mahallenin her sokağını gözü kapalı biliyor muyuz? Kaç kişi oturur bizim mahallede, kaç mimar vardır bu sokakta, tanışsak ve yaşadığımız bu yerler için kendi yaşamımızı tasarlamak için birer adım atsak...

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi olarak yeni bir proje başlattık. Semtlerde mahallelerde mimarlarla toplanarak tanışarak, aynı mahallede sosyal hayatı paylaşma, mahallemizi yaşanılır hale getirme hedefiyle, semt ölçeğinde mahalle temsilcilikleri oluşturuyoruz.

Siz bize gelmediniz, biz size geliyoruz. Bir akşamınızı bize ayıracağınız inancıyla "neler yapabiliriz?" sorusuna cevap aramak için sizleri semt temsilcilikleri toplantılarına davet ediyoruz.

Çayyolu Mahallesi

Tarih : 25 Mart 2011 Cuma Saat :18.30
Yer : Elele Sanat Galerisi, Ahmet Taner Kışlalı Mah.
Eston I Sitesi 2855.sok.D Blok 1-2 Çayyolu (son durak)

Ümitköy Mahallesi (Yaşamkent,Türkknut)

Tarih : 8 Nisan 2011 Cuma Saat :18.30
Yer : Elele Sanat Galerisi, Ahmet Taner Kışlalı Mah.
Eston I Sitesi 2855.sok.D Blok 1-2 Çayyolu (son durak)

Birlik-Kırk konaklar-Sancak Mahalleleri

Tarih : 29 Nisan 2011 Cuma Saat :18.30
Yer : Daha sonra bilgilendirilecektir.

Kendi mahallelerinde toplantı yapmak isteyen üyelerimiz Şubemiz ile iletişime geçebilirler.

Hasanoğlu Belgeseli Ankara'yı Aydınlatı

Adnan Zeytinci

Ankara'da Hasanoğlu Çalışma Grubunun başlatıldığı, Köy Enstitüleri'ni ve Hasanoğlu'da iki yıla yakın bir süredir büyük özverilerle yapılan çalışmalarını anlatan **HASANOĞLU ONURUMUZDUR** belgeseli, Mimarlar Odası Ankara Şubesi, Yeni Kuşak Köy Enstitülüler Derneği Ankara Şubesi, Hasanoğlu Atatürk Öğretmen Okulu Mezunları Derneği, İnşaat Öhendisleri Odası Ankara Şubesi, Ziraat Mühendisleri Odası, Peyzaj Mimarları Odası, Yapı-Der, öğrenci grupları, demokratik kitle örgütleri ve diğer meslek odalarının katkı ve katılımlarıyla tamamlanarak tanıtımı yapıldı.

Belgesel gösterimi 24 Şubat Perşembe akşamı İnşaat Mühendisleri Odası'nın Teoman Öztürk Salonu'nda gerçekleştirildi. Mimarlar Odası Ankara Şubesi, İnşaat Mühendisleri Odası Ankara Şubesi, Hasanoğlu Atatürk Öğretmen Okulu Mezunları Derneği (HASDER), YAPIDER ve YKKED Ankara Şubesi adına yapılan konuşmalardan sonra salonu dolduran coşkulu kitle, belgeselin sunumunu duygulu anlar yaşayarak izledi.

Hasanoğlu'nın kuruluşunu, çalışmalarını, Türkiye üzerindeki etkilerini, belgeler ve tanıklarıyla anlatan kısmı, yakın tarihin ve son iki yılın imececi çalışmaları, bu yerleşkenin korunması ve kurtarılması için gösterilen çabaları anlatan bölümü izledi.

Ankara Sokak Sanatları Atölyesinin oyuncuları, toplantının başından sonuna kadar süren "boyalı canlı heykel" gösterileri ile geceyi renklendirdiler.

Köy Enstitülü yakınlarının ve üniversite öğrencilerinin de katıldıkları belgesel gösteriminin bitiminde, Ankara'da yaşayan Köy Enstitülü öğretmenler sahneye çağrıldı ve kendilerine birer kırmızı karanfil verilerek topluca fotoğraflar çekildi.

Toplantının sonunda Gürsel Bağlan'ın bağlaması ile türküler dinlendi.

İlknur Urkun'la Permakültür Üzerine Söyleşi: Permakültür: Doğayla Uyumlu Yaşam Tasarımı

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi mimarlığın doğa ile kurduğu ilişkiyi sorgulamak üzere bir dizi söyleşi planladı. Bu söyleşilerin ilki şehir plancısı ve permakültür tasarımcısı İlknur Urkun'la gerçekleştirildi. "Permakültür: Doğayla Uyumlu Yaşam Tasarımı" başlığı altında gerçekleştirilen söyleşinin ana konusu doğayla uyumlu tasarımlarda kullanılabilecek permakültür ilkeleriydi.

Permakültür 1970'li yıllardan bu yana Bill Mollison ve David Holmgren tarafından ortaya atılan ve doğayı gözlemleyerek, onun yöntemlerinin akılcı bir biçimde kullanılmasına dayanan doğayla uyumlu yaşam tasarımı yöntemidir. İngilizce *permanent* (kalıcı) ve *agriculture* (tarım) kelimelerinin birleşiminden oluşmaktadır. Türkçeye "kalıcı tarım" olarak çevrilmiş olan permakültür kavramı şüphesiz basit bir tarım yöntemi olmanın ötesindedir. Permakültür insanın doğa ile uyum içinde yaşamasını sağlayacak ve doğayı kendine örnek alan bir tasarım sistemidir. Bu sistem doğayı gözleme dayanan bir biçimde oluşturulmuşsa da, tarımsal aktivitelerin ötesinde bir yaşam tasarımı sunar. Bu tasarımın önemli bileşenleri de insanların temel, mekânsal ve sosyal ihtiyaçları çerçevesinde şekillenir.

Permakültür tasarımcısı İlknur Urkun'la gerçekleştirilen söyleşide permakültürün kelime anlamından yola çıkarak, doğayla uyumlu tasarımların ne şekilde hayata geçirilebileceği konuşuldu. Katılımcıların da olumlu

katkıları ile zenginleşen söyleşide permakültür tasarımlarında karşılaşılan zorluklara da değinilerek, deneyim paylaşımı da sağlandı. Permakültürün "Yeryüzüne Özen Gösterme", "İnsanlara Özen Gösterme" ve "Nüfus ve Tüketime Sınır Getirme" etik ilkelerinden de bahseden Urkun Holgrem'in yaklaşımına değinerek, permakültür tasarım ilkeleri hakkında bilgi verdi. Urkun ayrıca pasif solar sistemlerin permakültür ve doğayla uyumlu tasarım açısından değerlendirilmesini yaparak, bazı örnekleri katılımcılarla paylaştı.

Söyleşi öncesinde Bill Mollison'un çalışmalarını içeren ve permakültür uygulamaları hakkında bilgi veren "Global Gardener: In The Tropics" (Küresel Bahçıvan: Tropiklerde) filmi de gösterildi. Filmin ardından başlayan söyleşi de karşılıklı soru, cevap ve yorumlarla zenginleşti. Kentte permakültür konusuna da değinen Urkun'un söyleşisinin ardından katılımcılara basitçe balkon ve pencere önlerinde yetiştirebilecekleri tohumlar dağıtıldı.

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin "Doğa ve Mimarlık" teması ile düzenlediği söyleşilerin ikincisi ekolojik mimarlık üzerine gerçekleştirilecek.

“Ulucanlar Cezaevi Müzesi Toplumsal Bir Düşü”

Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nde bir Cezaevi'nin silinen tarihi anlatıldı

Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin “ULUCANLAR CEZAEVİ MÜZESİ TOPLUMSAL BİR DÜŞÜ” teması ile kurguladığı söyleşilerin ilki “Ulucanlar Cezaevi, Kent Düşleri Yarışması, Toplumsal Süreci” başlığı ile yapıldı. Ülke siyasi tarihinde önemli bir yer tutan Ulucanlar Cezaevi'nin tarihçesi ve kent düşleri yarışması ile başlayan bir toplumsal kampanya sürecinin aşamaları sürecin aktörlerinden olan mimar Tezcan Karakuş Candan ve Ali Hakkan'ın konuşmacı olarak katıldığı söyleşi Mimarlar Odası'nda gerçekleşti.

Ulucanlar Cezaevi'nin dününü ve bugününü anlatılan söyleşi de konuşmacılar Ulucanlar Proje fikir yarışmasının öyküsünü de anlattılar. Ulucanlar Cezaevi'nin müzeye dönüştürülmesi için öncülük eden Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin bu süreçte verdiği mücadele aktarıldı.

Fotoğraflar ile Ulucanlar

Ali Hakkan ve Tezcan Karakuş Candan Cezaevi'nin restorasyon öncesi ve sonrasın dair sunumlarını fotoğraflar eşliğinde yaptılar. Ali Hakkan Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin bütün girişimlerine rağmen restorasyon sürecinde ve restorasyon sonrasında mimarların Cezaevi'ne girmesine izin verilmediğinin altını çizerek, Ulucanlar'ın son halini gösteren fotoğrafların Altındağ Belediyesi'nin cezaevi için hazırlamış olduğu web sitesinde bulunduğunu vurguladı. Sunumlardan sonra Tezcan Karakuş Candan Ulucanlar Cezaevi'nin boşaltılmasından sonra Cezaevi dönüşmesi sürecine dair fikrin oluşumundan proje uygulamasına kadar geçen sürecin öyküsünü anlattı. Restorasyon süreciyle birlikte Cezaevi'nin siyasal dokusunun bozularak Ulucanlar Cezaevi geçmişinin gelecek kuşaklara tarafı aktaracak mekânsal müdahaleler yapıldığını, 1925 yılındaki yapı kompleksinin aslına uygun olarak yapıldığının iddia edildiği ve siyasi yaşanmışlıkların, mekâna yansımalarının siyasi bellekten silinmek istendiğine dikkat çekti. Silinen duvar yazılarını, boyanan hücreleri,

yıkılan yapıları, kaldırılan gözetleme kulelerini, yeniden yapılan mutfak ve banyoları eski ve yeni halindeki fotoğraflarla örnekleyen Karakuş Candan “yapılan çalışmalar ile Ulucanlar Cezaevi, müze veya cezaevini değil, geçmişine ve yaşanmışlıklarına format çekilmiş bir yapıyı andırıyor” dedi. Mimar Ali Hakkan ise restorasyon adı altında bir tarihin bilinçli olarak yok edildiğine vurgu yaparak, geline noktan ne kadar üzgün olduklarını dile getirdi.

Söyleşide Tezcan Karakuş Candan, Ulucanlar Cezaevi'nin müzeye dönüşmesi sürecindeki toplumsal örgütlenmeyi ve emekleri dile getirmeyen Altındağ Belediyesi'nin kendisini sürecin baş aktörü gibi basında lanse etmesini eleştirerek, “Bir toplumsal mücadele süreci yok sayılmaktadır. Buna izin vermeyeceğiz” dedi. Ulucanlar Cezaevinin ve yaşanmışlıkların, gelecek kuşaklara doğru aktarılması için, söyleşiler, sözlü tarih, etkinlikler, görsel ve belgesel çalışmalarının yapılacağını da belirten Hakkan ve Candan ikilisi, TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nde Ulucanlar Cezaevi Çalışmalarını, Ali Atakan ve Hazeli Akgöl'le birlikte koordine etmektedirler.

ULUCANLAR CEZAEVİ MÜZESİ TOPLUMSAL BİR DÜŞÜ 2

ULUCANLAR CEZAEVİ MÜZESİ TOPLUMSAL BİR DÜŞÜ söyleşilerinin ikincisi, cezaevlerinin tarihçesi üzerine Esin Boyacıoğlu ile gerçekleştirildi. 23 Şubat 2011 tarihinde Mimarlar Odası Toplantı Salonunda gerçekleştirilen söyleşinin başlığı “Cezaevlerinin Tarihçesi” idi. Toplumsal suç ve suçun cezalandırılması kavramlarından yola çıkarak, dünyada farklı yerlerdeki cezaevlerinin tarihçesini aktaran Boyacıoğlu, cezalandırma yöntemlerinin gelişimine ve bu bağlamda oluşturulan cezaevlerinin fiziki koşullarına değindi. Boyacıoğlu güç ve iktidar kavramlarından yola çıkarak cezaevi mekânlarının değerlendirilmesini yaptı.

“ULUCANLAR CEZAEVİ TOPLUMSAL BİR DÜŞÜ” söyleşilerinin üçüncüsünün Ulucanlar Merkez Kapalı cezaevi restorasyon projelerini hazırlayan proje müellifleri ile yapılması planlanmaktadır.

İşyeri Temsilcileri Eşgüdüm Komitesi (İTEK) Seçimli Toplantısı Ankara'da yapıldı

TMMOB Mimarlar Odası İşyeri Temsilciliği Yönetmeliğinin 3. maddesinde belirtilen esaslar kapsamında, İşyeri Temsilcilikleri Eşgüdüm Komitesi (İTEK) seçimli toplantısı 29 Ocak 2011 tarihinde Ankara'da yapıldı.

Ankara, İstanbul, Trabzon, Muğla, Samsun, Konya, Adana, Diyarbakır, Van, Gaziantep, Antalya Şubelerinden otuzüç işyeri temsilcisi üyemizin katılımıyla gerçekleştirilen İşyeri Temsilcilikleri Eşgüdüm Komitesi seçimli toplantısında, daha önceki dönemlerde İTEK çalışmaları kapsamında gerçekleştirilen;

-“İşyeri Temsilcileri Buluşmaları”,

-“Kamuda ve Özel Sektörde Çalışan Ücretli Mimarlar Kurultayı-I”,

-“MEK-V Kamuda Mimarlık Hizmetleri Atölyesi” hakkında bilgi verildi.

Bu bilgilendirmeden sonra Şubelerin İşyeri Temsilcileri, yapılan çalışmalar hakkında değerlendirmeler ve önerilerde bulunarak şubelerinde ve görevli oldukları kurumlarda yürüttükleri çalışmalar ve sorunlar hakkında bilgi aktardı.

Bu kapsamda belirlenecek olan 42. Dönem İşyeri Temsilcileri Eşgüdüm Komitesi'nin çalışma programı ve yöntemi üzerine önerilerde bulunuldu.

Daha sonra seçimlere geçilerek 42. Dönem İşyeri Temsilcileri Eşgüdüm Komitesi'nde yer alacak 7 asil ve 7 yedek üye oy birliğiyle aşağıdaki şekilde belirlendi.

42. Dönem İTEK üyeleri:

ASİL

Belma Yaman (Ankara)

Didem İkbal Dede (Trabzon)

İlknur Kara (Antalya)

Melike Özer (Muğla)

Oya Bakacak (İstanbul)

Songül Yürek Türkmen (Adana)

Tuncay Gürpınarlı (İstanbul)

YEDEK

Başak Güneş (Antalya)

Burak Kağan Yılmazsoy (İstanbul)

Figen Ortak (Adana)

Mehmet Ayvat (Ankara)

Nuray Çaykara (Samsun)

Serdar Hüseyin Arıcan (Konya)

Sevgi Aydınoğlu (Van)

TMMOB Mimarlar Odası İşyeri Temsilcilikleri Eşgüdüm Komitesi (İTEK) 42. Dönem Seçim Toplantısı Sonuç Bildirisi

29 Ocak 2011 tarihinde Ankara'da yapılan TMMOB Mimarlar Odası İşyeri Temsilcilikleri Eşgüdüm Komitesi Seçim Toplantısı'na katılan işyeri temsilcileri, ülke gündeminde öne çıkan güncel konulara ilişkin aşağıdaki bildiriye kamuoyuyla paylaşmaktadır:

**KAMUNUN TASFİYE SÜRECİ HIZLANIYOR,
SİYASAL KULLUK VE KADROLAŞMANIN ÖNÜ AÇILMAK
İSTENİYOR!**

Yasama süreci birbiri ardına kamunun tasfiye sürecini hızlandıran yasal değişikliklerle uğraşiyor. Bu anlamda, "Devlet Memurları Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ve "İller Bankası'nın İLBANK AŞ Olmasına Dair Kanun" bu değişikliklerin güncel olanları.

"İller Bankası'nın İLBANK AŞ Olmasına Dair Kanun"un kabul edilmesi ile dünya ölçeğinde tek ve özgün bir deneyim olan, Cumhuriyet döneminin önemli kurumlarından birisi daha yok edilmiştir. Ayrıca çalışanlar açısından bu değişim süreci bir gelecek belirsizliği anlamına geliyor. Çalışanlar, iş güvenliği, ücretler ve özlük hakları açısından hak kayıplarıyla karşı karşıya kalacaklardır.

Tasfiye sürecini daha da derinleştiren torba yasa içerisinde yer alan "Devlet Memurları Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile de tasarı gerekçesinde yer alan "memur sendikaları, sivil toplum kuruluşları ve çalışanların makul ve uygun görülen isteklerini karşılamak" değil, küresel kapitalizmin neo-liberal politikaları ile belirlenen noktaya ulaşmak olduğunu söylemeliyiz. Tasarının hedefi "sosyal devleti" değil "düzenleyici devleti" destekleyen bir bürokratik yapının oluşturulmasıdır. Tasarı halen TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmektedir.

Hükümet, devlet memurlarına ilişkin düzenlemelerde değişiklik yapılması düşüncesini 2004, 2005, 2006 yıllarında da hazırladığı kanun tasarıları ile göstermiş, fakat bu girişimler sonuçsuz kalmıştır.

Medyanın ve hükümetin eksik ve hatalı bilgilendirmeleri,

yönlendirmeleri sonucunda "Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı"nın, devlet memurlarının ve kamu hizmetinden yararlananların talepleri ile ortaya çıktığı, devlet memurlarının özlük haklarında iyileştirmelerin yapıldığı izlenimi yaratılmıştır. Oysa, bu Kanun Tasarısı ile amaçlanan, kamu hizmetini ve kamuda çalışma sistematiğini bütünü itibarıyla değiştirmek ve sistemi özel sektör mantığına çevirmektir.

Tasarıda yer alan hükümlerle üst kademe yöneticilik makamları siyasal kadroların ve özel sektörün iş alanları haline dönüştürülmektedir. İktidarın emrinde, emir-komuta makamlarında kamu kaynaklarına yön veren ve bütün bir yönetim sistemini ve personeli yönlendirip değerlendiren kadrolar olarak çalışacaklardır. Personelin iş güvencelerinden yoksun olduğu, bir yandan disiplin, bir yandan da subjektif kriterlerle "takdire" dayalı ödüllendirme esaslı performans değerlendirme sistemine tabi tutulacağı düşünüldüğünde, bu uygulamanın politika belirleme ile sınırlı kalmayacağı da anlaşılmaktadır.

Bu noktada Anayasada "Çalışma Hakkı ve Ödevinin" "Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler" ana başlığı altında "Kamu Hizmetlerine Girme Hakkı"nın ise "Siyasal Haklar ve Ödevler" içerisinde sayıldığıının hatırlatılmasında fayda bulunmaktadır. Bu ayrımın temel felsefesini kamu adına karar verenlerin siyasal iktidarın baskılarının yanında farklı çıkar gruplarına karşı da kamu adına korunması gerekliliğinde aranmalıdır. Bu niteliği ile kamu hizmetine girme siyasal bir öz taşımaktadır. Tasarı getirdiği hükümlerle kamu hizmetini ve bu hizmeti görenleri kamu adına koruma anlayışından vazgeçildiğini de işaret etmektedir.

Ayrıca tasarı, danışma, görüşme, tartışma, direnme yollarını kapatarak siyasal iktidarın vurucu aleti haline gelmiş bir yönetim anlayışını pekiştirmektedir.

Bu nedenlerle, emek örgütleri ve TMMOB'nin ortaklığında söz konusu tasarıya karşı mücadelenin, daha etkin bir biçimde yapılması için tüm çalışanları dayanışmaya çağırıyoruz.

Eskişehir Tarihine Yolculuk

Eskişehir Tarihine Yolculuk Gezi Programı

07.30 Ankara Tren Garı Buluşma

08.00 Ankara'dan Hızlı Tren ile Hareket

09.30 Eskişehir'e varış

09.45 Otobüsle Kent Park'a Hareket

10.15 Kent Park'ta Geç Kahvaltı

11.00 Kent Park gezisi

11.30 Odun Pazarına Hareket

11.45 Tarihi Odunpazarı gezisi
(Beyler Sokağı, Altıhan Çarşısı, Hafız Ahmet
Efendi Konağı, Cam Sanatları Müzesi)

13.45 Öğle Yemeği

14.30 Eskişehir Kent Merkezi Gezisi
(Hamam Yolu, Sıcak Sular Bölgesi, Köprübaşı,
Porsuk Nehri'nde Botla Gezinti, Doktorlar Caddesi,
Haller Gençlik Merkezi)

18.30 Haller Gençlik Merkezi'nden Tren Garına
Yürüyüş

19.00 YHT ile Ankara'ya hareket

20.30 Ankara'ya Varış

Kültür MBÇK kapsamında düzenlenen teknik ve kültürel gezi programı Eskişehir Tarihi ile devam ediyor. Esin Bölükbaş rehberliğinde düzenlenen geziye katılım 40 kişiyle sınırlı. "Eskişehir Tarihine Yolculuk" Gezisine katılmak isteyen üyelerimizin Şubemizle temasa geçmesi gerekmektedir.

İLETİŞİM: 417 16 45 / 2 Zeynep Yıldız

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi
Çocuk ve Mimarlık Çalışmaları Merkezi
"Kentimi Okuyorum" Çocuk Kitapları Yarışması 2
TEMA: "OYUN"

A-YARIŞMANIN KONUSU VE AMACI:

Okul öncesi ve ilköğretim okullarındaki çocuklara yönelik yürütülen "Çocuk ve Mimarlık" çalışmaları kapsamında, çocuk kitaplarında mimarlık, kent, çevre, kültürel mirasın çocukların anlayacağı dilde öykü ve masallarla anlatılması amacıyla düzenlenen "Kentimi Okuyorum" çocuk kitapları yarışmasının ikincisi "oyun" temalı olarak gerçekleştirilecektir. TMMOB Mimarlar Odası Ankara

Şubesi tarafından "3-6 ve 7-12" yaş grubu hedef kitlesine yönelik düzenlenmekte olup bu yarışmada;

-Çocukların yaşadıkları çevreye kente ve mimarlığa karşı duyarlılıklarının çocuk yaşta oluşturulması,

-Çocukların kitap okumaya karşı ilgilerinin artırılması

-Oyun kavramının ve mekânlarının konu edilmesi, amaçlanmaktadır.

B- YARIŞMAYA KATILMA ESASLARI VE BİÇİMİ:

Yarışma tek kademeli olarak düzenlenmiş olup herkese açıktır.

Yarışmaya katılım ücretsizdir.

Yarışmaya katılım için aşağıdaki bilgi ve belgelerin sağlanması gerekmektedir.

-Yarışmaya katılanların [http:// www.archildworld.org](http://www.archildworld.org) adresi üzerinden, kayıt yaptıran yarışmacı adayının; adı, soyadı, açık adresi, TC Kimlik numarası, telefon ve faks numaraları, e-posta adresi veya yarışmaya bir ekip olarak girilmesi durumunda, ekip liderinin adı, soyadı, açık adresi, telefon faks numaraları, e-posta adresi bilgilerinin olduğu katılım formlarını doldurmuş olmaları gerekmektedir.

-Yarışmaya ekip halinde girilmesi durumunda, ekibin içerisinde bir kişinin katılım formunu doldurması yeterlidir

C- YARIŞMA TAKVİMİ VE ESERLERİN TESLİMİ :

1-Yarışma Takvimi

Yarışmanın ilanı : 28 Şubat 2011

Eserlerin Mimarlar Odası Ankara Şubesi'ne ulaşması veya teslimi için son tarih: 9 Eylül 2011

(saat 18.30'a kadar)

Kazananların açıklanması: 26 Eylül 2011

Eserlerin sergilenmesi, Kolokyum ve Ödül Töreni: 30 Eylül 2011

2-Eserlerin Teslim Günü, Yeri ve Şartları:

-Eserlerin, kimlik zarflarının en geç 9 Eylül 2011 Cuma günü saat 18.30'a kadar TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin aşağıdaki adresine ulaşmış olması gerekmektedir:

**TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi
Konur Sokak 4/3
06650 Yenışehir, ANKARA**

D-YARIŞMACILARA SAĞLANAN VERİLER:

Yarışmacılara TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Çocuk ve Mimarlık Çalışmalarına yönelik bilgi ve belgelere web sayfamız üzerinden ulaşabilirler.

E-YARIŞMACILARDAN İSTENENLER, KİMLİK ZARFI, AMBALAJ ve YARIŞMA DIŞI BIRAKILMA ve GİZLİLİK:

1-İstenenler:

1) Yarışmaya katılan yapıtlarda, ana tema çocuk mimarlık, kent, çevre ve kültürel miras çerçevesinde "oyun" olacaktır.

2) Yapıtlar 3- 6 yaş grubu için en çok 16 sayfa olacaktır. 7-12 yaş grubuna yönelik en çok 200 sayfa olacaktır.

3) 3-6 yaş grubuna yönelik yapıtlar sayfa düzeninde teslim edilecektir. Her sayfada metin ve metnin içeriğine uygun resim ya da resmin tanımlanması da yer alacaktır.

4) Yapıtların daha önce yayımlanmamış olması gerekmektedir.

5) Yarışmaya gönderilecek yapıtlar CD ortamında ve 7 adet çıktı olarak teslim edilecektir. Metinler bilgisayarda 12 punto çift aralıklı boyutta yazılmış olması gerekmektedir. Kitapta kullanılacak görsel malzemeler ise kısa kenarı en az 20cm, 300 dpi çözünürlükte jpeg ya da tiff formatında olmalıdır.

7) Yarışmaya en çok iki eser gönderilebilir.

2-Kimlik Zarfı:

Yarışmacılar; projenin teslim edildiği ambalajın içine, proje ile aynı rumuzu taşıyan, kategorisi belirtilmiş ve üzerinde "Kentimi Okuyorum Çocuk

Kitabı Yarışması 2 - Kimlik Zarfı" yazılı bir zarf koyacaklardır.

-Yarışmaya katılan kişinin, yarışmaya ekip olarak katılınması durumunda da ekip liderinin ve tüm ekip elemanlarının tam ve açık kimlikleri ve yazışma adresleri iki kopya olarak düz bir kâğıda yazılacak, bunlar içini göstermeyen bir zarfa konulacaktır.

3-Ambalaj:

Ambalajların üzerinde; eser ile aynı rumuz kullanılıp,

"**Kentimi Okuyorum** " çocuk kitapları yarışması 2

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi
Konur Sokak 4/3 06650 Yenışehir, ANKARA"
adresi yazılacaktır.

4-Yarışma Dışı Bırakılma:

a- Eserin, CD-ROM'un, ambalajın veya kimlik zarfının herhangi bir yerinde yapıtın sahibini belirten işaret bulunması

b- Kimlik zarfının veya içeriğinin eksik olması

c- Rumuzda eksiklik veya yanlışlık yapılması

F – Gizlilik:

Yarışmanın tüm aşamalarında katılanların kimliği, gerek eserlerin teslimi gerekse değerlendirilmesi sırasında gizli tutulacaktır.

-Yarışmaya teslim edilen tüm belgelerde (yapıt, kimlik

zarfı, CD ROM, proje ambalajı) **KİMLİKLER GİZLİ** olacaktır.

-Her eserde bir RUMUZ olacaktır. Rumuz, 2 cm. yüksekliğinde iki harf ve dört sayıdan oluşacak ve teslim edilen bütün belgelerin (eserin, CD-ROM'un, kimlik zarflarının, ambalajın) sol üst köşesine yazılacaktır.

-Eserlerin tesliminden sonra raportörler tarafından teslim alınan bütün belgelerin üzerindeki rumuzlar raportörler tarafından kapatılacak ve rumuzun yerine bir sıra numarası konulacaktır. Jüri projeleri sadece bu sıra numarası ile tanıyacaktır.

G- SEÇİCİ KURUL VE RAPORTÖRLERİN İSİM VE KİMLİKLERİ:

1.Seçici Kurul Üyeleri:

Cengiz Bektaş, Mimar
Behiç Ak, Mimar, Yazar,
Atilla Şenkon, Mimar, Yazar
Gülten Dayıoğlu, Yazar
Nuray Bayraktar, Mimar

2-Raportörler:

Pelin Özgümüş, Mimar
Evrin Çınar, Mimar
Sinem Yıldırım, Mimar

H -ÖDÜLLER

1.Ödül	3000 YTL
2.Ödül	2000YTL
3.Ödül	1500YTL

I- SONUÇLARIN AÇIKLANMASI "Kentimi Okuyorum" Çocuk Kitabı Yarışması 2 sonuçları 26 Eylül 2011 de açıklanacak.

-Ödül kazanan, özel ödül grubuna giren ve yarışmaya katılan tüm yarışmacıların ödül töreni 30 Eylül 2011 tarihinde gerçekleşecektir.

K - TELİF HAKKI VE ESERLERİN GERİ VERİLMESİ

-Tüm eserlerin telif hakkı müelliflere ait olacak, ancak yarışmayı düzenleyen TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi müellifin veya müelliflerin isimlerini belirtmek koşulu ile birlikte yayınlama hakkına sahip olacaktır.

-Yarışmaya yollanan eserler, katılımcılara geri verilmeyecektir.

-Yarışmaya katılanlar bu koşulları kabul ederler.

Çocuklukları Çalınanlar İçin: Taş Üstüne Taş Koyuyoruz

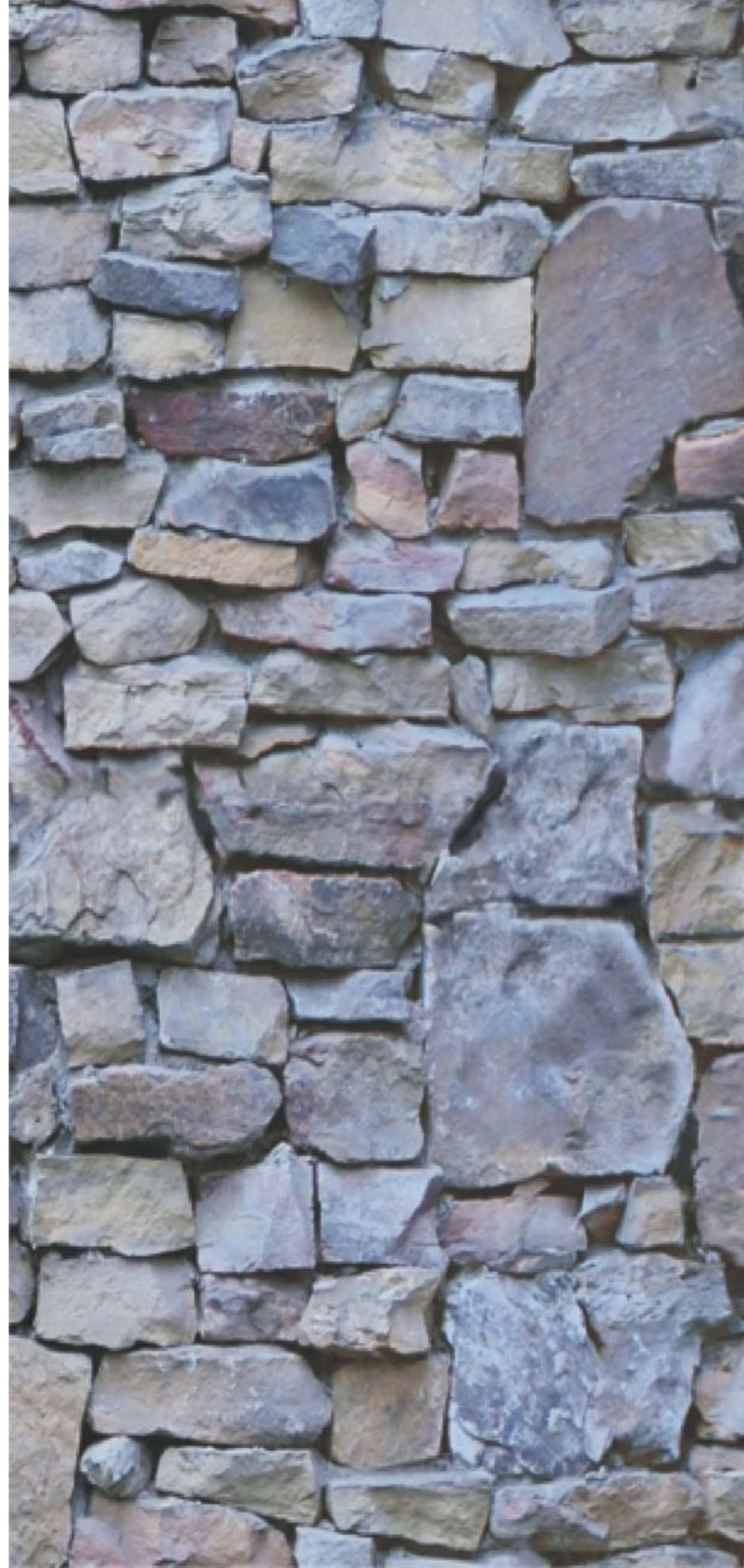
Tezcan Karakuş Candan

Terörle Mücadele Kanunu mağduru çocuklar, yani kamuoyu tarafından hepimizin bildiği gibi taş atan çocuklar... Bir çocuk neden taş atar, ya da bir çocuk, taş attı diye onun sırtına ve yüreğine yüklenen kocaman ağırlıkları, soğuk demir parmaklıkları, annelerinden babalarından kardeşlerinden uzak dört duvar arasında yaşamayı kaldırabilir mi? Bir çocuk taş attı diye onun çocukluğu unutulabilir mi?

Türkiye önümüzdeki yıllarda, gençliğini yaşayamayan bir kuşaktan sonra, çocukluğunu yaşayamayan bir kuşakla karşı karşıya kalacak... Çocuk yoksulluğu ve yoksunluğu giderek büyürken, çocuklara yaşlarından daha büyük misyonlar yüklenirken, çocukların çocuk oldukları unutuluyor... Sadece korunacak ve kollanacak bir birey olarak görülüyor neredeyse çocuk. Oysa bir birey doğduğu günden itibaren algısı açık; hesapsız ve en saf şekilde veriyor tepkisini. Heyecanını enerjisini, kontrolsüz kullanabiliyor zaman içerisinde. Ama bir şey anlatmaya çalışıyor her davranışı, o anlatım her zaman bildik yöntemlerle olamayabiliyor.. Kimi zaman taş atarak, kimi zaman evde koltuktan koltuğa zıplayarak, kimi zaman, sokaklar arasında saklanarak, kimi zamanda, okul çantasını yerlerde sürükleyerek taşıyarak, her gün verilen ödevlere, hazırlanılan sınavlara tepki duyarak, yaşamı ağır bir oyun oynar gibi algılayıp, anlamaya ve katılmaya çalışıyorlar. Çocuklardan öğreneceğimiz, çocuklarla birlikte üreteceğimiz, çocuklar için üreteceğimiz çok şeyler var... Yeter ki yaşamı onlarla paylaşmaya başlayalım, onların da yaşama dair görüşlerini dikkate alalım...

Taş üstüne Taş Koymak Projesi, Terörle Mücadele Kanunu mağduru çocuklar yani 13, 14, ve 15 yaşında çocuklukları çalınan çocuklar için kurgulandı. Diyarbakır'da "taş attığı" için, cezaevinde yatan, yaşları 14 ile 18 yaş aralığında olan çocuk ve gençlerle birlikte Diyarbakır Şubesi'yle Diyarbakır'da gerçekleştirilecek. Onlar yaşamlarının baharında cezaevi ile tanıştılar; Yürekları anne sıcaklığına değil, demir parmaklıklara dokundu...

Biz onların yüreğine, onların Diyarbakır'na dokunmaya gidiyoruz...

Çocuklarla taşın kentsel ölçekteki anlamı üzerine bir dizi atölye çalışmaları yürüteceğiz. 3 gün sürecek çalışmalarda, birlikte hayallerimizi besleyeceğiz birbirimizi anlayacağız üreteceğiz.

Yürütülecek Atölyeler

• Benim Diyarbakır'ım: Canlı Kent Performansı

Gençler düşledikleri Diyarbakır kentinin yerleşimini, tartışacaklar ve kendi bedenleri ile düşledikleri Diyarbakır kentini oluşturacaklar. Bu çalışmanın amacı Diyarbakır kentini oluşturan kültürlerin paylaşılması, Diyarbakır yerleşim planı üzerine görüşlerin açığa çıkartılarak, çocukların ve gençlerin gözüyle ihtiyaçlar üzerinden yeni bir yerleşim fikrinin açığa çıkartılmasıdır. Bu kapsamda çocuklar tarafından Diyarbakır'da neleri paylaşmak istediklerine dair bir gezi rotası çıkartılacak.

• Taş Ustaları ile buluşma

Taşı malzeme olarak kullanan taş ustalarıyla, çocukların buluşması. Buluşmada, taşın hikâyesinin dinlenmesi, özelliklerinin kavranması ilk aşamadır. Çalışma ile ustalarla çocukların ve gençlerin buluşması sağlanacak, taşın kent kimliğine, mimarlığa ve sosyal yaşama etkisi birlikte keşfedilecektir.

• Diyarbakır'a Dokunuyoruz

Atölye katılımcısı çocukların ve gençlerin rehberliğinde, Diyarbakır'a dokunmak, Diyarbakır'ı dinlemek, Diyarbakır'ı keşfetmek amaçlanmıştır. Çocuklar ve gençler Proje'ye katılan yetişkinlere, koordinatör ve atölye yürütücülerine Diyarbakır'ı anlatacak, canlı kent performansında "Benim Diyarbakır'ım" üzerinden oluşturulacak rota ile kente ve sosyal yaşam alanlarına dokunulacak ve Diyarbakır keşfedilecektir. Bu keşif fotoğraf çekimi ve sözlü anlatılar ile gerçekleştirilecektir.

• Taş oyunları açığa çıkartılacak

Diyarbakır yöresinde, taşla oynanan oyunların araştırmasının yapılarak kuşaklar arası iletişimin taş oyunları üzerinden kurulması atölyesidir. Yapılacak sözlü tarih çalışması ile Diyarbakır'da taşla oynanan oyunların açığa çıkartılması beklenmektedir.

• Taşların Anı: Fotoğraf Hikâyeleri

Bu atölyede Diyarbakır yöresinde taşın değişik alanlarda kullanımına ilişkin mekânsal görüntülerin saptanması, kent ve taş ilişkisinin fotoğraflar üzerinden açığa çıkartılması beklenmektedir. Bu çalışma ile fotoğraf hikâyelerinin yazılması hedeflenmektedir.

• Şimdi Taşlar Barış için

Diyarbakır'ın geleneksel yapı malzemesi olan taşın kullanımı ile sanatsal objelerin üretilmesi atölyesidir. Çalışma seçilen bir tema üzerinden gerçekleştirilecek, çocuklardan "barış" temasını taş kullanarak ifade etmeleri istenecektir.

• Taş Öyküleri

Taş ile ilgili öykü deneme vb. ürünlerin ortaya çıkartılmasının sağlanması hedeflenmektedir. Yapılacak çalışma ile taşın yaşamsal önemine, günlük hayatta kullanımına ilişkin senaryoların yazılması sağlanacaktır.

Üç gün süresince, mimarlar, psikologlar, sanatçılar, sosyal hizmet uzmanları yazarlar ve sanatçılarla birlikte, çocukluğa dokunulan, çocukların gençlerin, yaşama ve kente dair beklentilerini açığa çıkartacak, hiçbir şeyin kendi sosyolojik ve ekonomik sürecinden kopartılmadan ele alınmasına dikkat çekecek, bir çalışma ile gençlerin, çocukların ve bizim beklentilerimizin, hayallerimizin üretime dönüşmesini yaşayacağız.

Farklı dil, kültür ve farklı yaşam koşullarına sahip olan gençlerle ve çocuklarla kent kültürü, mimarlık kültürü üzerinden bir kentsel bütünleşme projesi olan atölyelerle, onların çocukluklarını unutanlara karşı, taş üstüne taş koyacağız; birlikte üç gün çocuk olacağız... Taş oyunları oynayacağız...

Sinan Ödüllü Mimarlar Programı. 2010–2012: MEHMET KONURALP MİMARLIĞI

2-19 Nisan 2011

Mimarlar Odası'nın, Mimar Sinan anısına düzenlediği Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri kapsamında verilen en büyük ödül, tüm meslek hayatı boyunca verdiği eserleri ve mimarlığa geçen hizmetleri nedeniyle bir mimara veya ortak çalışan mimarlara verilen "Sinan Ödülü"dür. Mimarlar Odası 2008 yılında, Sinan Ödülü alan değerli mimar/ların üretimlerini derlemek ve mimarlık kamuoyuna sunmak amacıyla SİNAN ÖDÜLLÜ MİMARLAR PROGRAMI'nı düzenlemeye başladı. Program, bu kapsamda mimarın etkinliğinin ve üretimlerinin değerlendirildiği bir panel, üretimlerinden oluşan bir sergi ve tümünü kapsayan bir kitabın yayımlanmasını kapsıyor.

2008–2010 döneminde Ziya Tanalı için düzenlenen program, 2010-2012 döneminde, 2010 yılı Sinan Ödülü sahibi Mehmet Konuralp için düzenleniyor. Seçici Kurul, Konuralp'i şu sözlerle gündeme taşıdı:

"Meslek yaşamının ilk yıllarından başlayarak gerçekleştirdiği nitelikli ve özgün yapıları ile mimarlık ortamımızda haklı ve saygın bir yer edinmesi; özgün yapılarıyla uluslararası mimarlık ortamında ülkemizi temsil etmesi; hemen hemen tüm yapıları geniş ölçüde yayımlanan ve yapıları, mesleki konuşmaları, yazıları ve uygulamalarında aradığı yüksek kaliteden taviz vermeyen kişiliği ile kendisinden sonra gelen kuşaklara örnek olması nedeniyle..."

2 Nisan 2011 tarihinde, MSGSÜ Sedat Hakkı Eldem Oditoryumu'nda düzenlenecek panelin ardından açılacak sergi, 2 – 19 Nisan 2011 tarihleri arasında, Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi Sergi Salonu'nda izleyicisi ile buluşacak. Sergi daha sonra Türkiye kentlerinde belirlenen program dahilinde açılacak.

Sergi:

Yer : Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi,
Sergi Salonu, Karaköy, İSTANBUL
Tarih : 2 -19 Nisan 2011
Açılış : 2 Nisan 2011, Cumartesi, 19.00

Panel:

Yer : MSGSÜ Sedat Hakkı Eldem Oditoryumu,
Fındıklı, İSTANBUL
Tarih : 2 Nisan 2011, Cumartesi, 14.00–18.30

Panel Yürütücüsü: DOĞAN TEKELİ

Uluslararası Bağlamda Mehmet Konuralp JOHN WINTER

Mehmet Konuralp Mimarlığı Üzerine Gözlemler DOĞAN KUBAN

Türkiye Mimarlığı Bağlamında Konuralp AFİFE BATUR

Konuralp Mimarlığında Teknoloji ve Kent
GÜNKUT AKIN

Rol Modeli Olarak Mehmet Konuralp HAN TÜMERTEKİN

Tasarımdan Söyleme Konuralp Mimarlığı ELÂ GÜNGÖREN

Konuralp Tanıklığı, Kırk Yıl BEHRUZ ÇİNİCİ

Söz MEHMET KONURALP'te

Bilgi için:

Program Koordinatörü: N. Müge Cengizkan
www.mo.org.tr

PANEL:

Kent ve Mekân Ekseninde Toplumsal Cinsiyet Tartışmaları

Çalışma Grubu: Remzi Altunpolat, Gülüstan Aydoğdu, Esin Bölükbaş, Helin Bülbül, Damla Gülmez, Sinem Yıldırım.

Çağrı Metni

Mekânın toplumsal süreçlerden ve beşeri pratiklerden bağımsız ele alınamayacak bir olgu olması onun toplumsal cinsiyet temelinde yeniden düşünülmesini ve tanımlanılmasını zorunlu kılar.

Hâkim toplumsal cinsiyet rejiminin yön verdiği cinsiyet rollerinin yeniden üretiminde mekânsal ayrışmalar ve mekânla ilişkiler temel bir öneme sahiptir. Diğer taraftan mekân sadece toplumsal cinsiyet ilişkilerinin yapılandırılmasına hizmet etmekle kalmaz, aynı zamanda söz konusu ilişkiler tarafından belirlenir. Bu çerçevede mekânın, toplumsal cinsiyet rejiminin ve toplumsal cinsiyet rollerinin birbirlerini nasıl şekillendirdiklerini, bir başka deyişle mekân ile cinsiyet hallerinin ilişkiselliğini bütünlüklü bir perspektiften ortaya koymak amacıyla yola çıkmış bulunuyoruz.

Farklı cinsel kimliklerin mekânla ilişkilerindeki fiziksel, sembolik, sosyo-ekonomik ve siyasal özgüllükleri ortaya koymaya çalışacak; toplumsal cinsiyet asimetrisinin mekânsal ve iletişimsel toplumsallaşmada, kent

mekânlarının kullanımında, sahip olunan mekânsal kolaylıklar ve fırsatların yanı sıra karşılaşılan sorunlar ile güçlüklerde, mekân politikası bağlamındaki ihtiyaç ve taleplerde kendini nasıl gösterdiğini tartışmaya açacağız. Hâkim cinsiyet rejiminin ikincilleştirdiği, yok saydığı, görünmez kıldığı kadınların ve farklı cinsel kimliklerin mücadele zemini olarak mekânın nasıl dönüştürülebileceğini, ne türden karşılaşmalarla dayanışma pratikleri ve birbirimize kudret verdiğimiz kamusal alanlar inşa edebileceğimizi hep birlikte masaya yatıracacağız.

Program:

5 Mart 2011, Cumartesi

10:00-13:00

1.OTURUM : "Toplumsal Cinsiyet ve Kent"

Oturum Başkanı: Serpil Sancar

Konuşmacılar:

Berrin Yanıkkaya

"Şehirde Kaybol(AMA)mak ya da Kadın Olmak"

Asuman Türkün

"Yeni Kent Politikaları ve Kadınların Konumu"

Levent Şentürk

"Etil Kent: Bir Mimarlık Atölyesi için Konu Başlıkları"

13:00-14:00

Öğle Arası

14:00-17:00

2.OTURUM : "Cinsiyet ve Mekan"

Oturum Başkanı: Ali Erol

Konuşmacılar:

Gülsüm Baydar

"Cinsiyetsiz Mekânlar / Mekânsız Cinsiyetler"

Aksu Bora

"Bir Hafıza Mekânı Olarak Ev"

Elif Ekin Akşit

"Cinsiyetlendirilmiş Kamusal Alan Tanımları ve Ötesi: Hamamlar, Parklar vs..."

Doğu Durgun

"Bir Arzu Coğrafyası Olarak Şehir ve Erkek

Eşcinseller Arası İletişim"

Yer: İnşaat Mühendisleri Odası Rüştü Özal Salonu (Necatibey Caddesi No:57 / Kızılay)

KENT VE ÜLKE GÜNDEMİ

Homofobi Karşıtlarından Altıncı Buluşma

Ali Erol

Kaos GL tarafından her yıl 17 Mayıs Haftasında organize edilen Homofobi Karşıtı Buluşma'nın altıncısının merkezi etkinlikleri, 1-22 Mayıs 2011 tarihlerinde Ankara'da gerçekleşecek. Cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği ayrımcılığına karşı mücadele yürüten Kaos GL, Buluşma'yı, homofobi ve transfobiye karşı örgütlüyor.

Homofobi Karşıtı Buluşma'nın altıncısını düzenleyecek olan Kaos GL Derneği, ayrımcılığa karşı Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Travesti ve Transeksüel (LGBT) bireylerin insan haklarının geliştirilmesi için mücadele ediyor.

Kaos GL, Buluşma'yı Neden Örgütlüyor?

Buluşmanın koordinasyonunu yapan Kaos GL, 90'lı yılların başından beri ayrımcılığa karşı LGBT bireylerin insan haklarının geliştirilmesi yönünde etkinlikler düzenliyor.

2005 senesinde "Kaos Gey-Lezbiyen Kültürel Araştırmalar ve Dayanışma Derneği" adıyla yasal bir derneğe dönüşerek LGBT hakları için çalışmalarına ve mücadeleye devam ediyor. Homofobi ve Transfobiye Karşı Buluşma ile Türkiye'de Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Trans (LGBT) bireylere yönelik ayrımcılığın tartışılmasına ve görünürlüğünün sağlanmasına zemin yaratmayı amaçlıyor.

LGBT bireylerin ve heteroseksüellerin birlikte özgürleşeceği bir dünyaya dair düşüncelerin paylaşılmasını ve tartışılmasını istiyor. Homofobi Karşıtı Buluşma ile LGBT topluluğunun örgütlenme ve ifade hürriyetinin gelişmesi ve ayrımcılığa uğramaması yönündeki çalışmalar yayılıyor. Kaos GL, diğer şehirlerdeki LGBT bireylerin kendi örgütlerini oluşturabilmeleri için dayanışma gösteriyor. LGBT bireylerin insan haklarının görünürlüğünü sağlamak için çalışıyor. Bunun için de kadın örgütlerinden insan hakları örgütlerine, ulusal ve uluslararası pek çok kurum ve kuruluşla homofobiye karşı ortak çalışmalar yürütüyor.

Tüm bu ortak çalışmalar ve ayrımcılığa karşı mücadelede örülen ağların sonucunda Uluslararası Homofobi Karşıtı Buluşma diğer şehirlere yayılıyor.

Homofobi Kimin Meselesi?

17 Mayıs Uluslararası Homofobi Karşıtı Gün'ü, "Homofobi Karşıtı Buluşma" programıyla Türkiye'ye uyarlayan Kaos GL, "homofobi kimin meselesi?" sorusunu soruyor. Farklı ayrımcılıklar arasında bağlantılar kurmaya çalışıyor. Söz konusu ayrımcılıklara karşı mücadele pratikleri ve özgürlük mücadeleleri arasında yatay ağlar örmeyi hedefliyor.

Kaos GL, homofobi meselesi ile seksizm, milliyetçilik, ırkçılık, militarizm arasındaki bağlantılara dikkat çekince, "homofobi kimin meselesi?" sorusu akademide ve sivil toplumun farklı kesimlerinde sahiplenildi. Böylece Homofobi Karşıtı Buluşma'yı kendi mücadele alanlarına uyarlayarak, şehirlerinde ve kampüslerinde örgütlemek isteyen öğrenci toplulukları ve sivil toplum örgütleri ortaya çıktı. Bu sayede LGBT bireylerin henüz görünür olmadıkları şehir ve kampüslerde de homofobi meselesi tartışılabilir.

Neden 1 Mayıs'tan 17 Mayıs'a...

Özgürlük talebi ortak, mücadele de ortak olmalı şiarından hareket eden Kaos GL, 1 Mayıs'tan 17 Mayıs'a özgürlük mücadeleleri arasında köprüler kuruyor.

1 Mayıs, Türkiye LGBT mücadelesi açısından önemli bir dönüm noktası. 2001'de Kaos GL Ankara'daki kutlamalara katılarak ilk kez kamusal alana çıkmış; gökkuşağı bayrakları ve sloganlarıyla emek mücadelesiyle LGBT mücadelesinin ortaklığına işaret etmişti. Homofobiye Karşı Buluşma da özgürlük mücadelesinin bir parçası olarak gelişiyor. Kaos GL, kurulacak bu köprü sayesinde, LGBT'lerin maruz kaldığı saldırı ve ayrımcılıklara karşı mücadelelerin birleştirilmesini ve alanların genişletilmesini hedefliyor.

Dünyadaki LGBT hareketinin ve hak mücadelesinin kurumsallaşması harekete yeni açılımlar getirdi. Bununla birlikte, yoğunlukla Batı'da olmak üzere kazanılan çeşitli haklara rağmen homofobi ve transfobi hâlâ küresel ölçekte bir sorun teşkil ediyor. Homofobiye Karşı Uluslararası Gün'ün (IDAHO) bu nedenlerle yeniden harekete geçmeye ve sokağa çıkmaya karar vermesi ile 1 Mayıs'tan 17 Mayıs'a Uluslararası Homofobi Karşıtı Buluşma örtüşüyor.

Homofobiye Karşı Bölgesel Ağ

6. Uluslararası Homofobi Karşıtı Buluşma, Bölgesel Ağ

girişimine de ev sahipliği yapacak. Homofobiye karşı mücadelede dayanışma için Ortadoğu, Kafkasya ve Balkan Ülkeleri LGBT Ağı oluşturmayı planlayan Kaos GL, Bölgesel Ağ'ı örgütlenme hazırlıklarına başladı.

Homofobiye Karşı Kampüs Buluşmaları

Buluşmayı sahiplenen öğrenci toplulukları ve akademisyenlerle birlikte "Homofobiye Karşı Kampüs Buluşmaları" her yıl daha fazla üniversite kampüsüne taşıyor. Homofobi Karşıtı Buluşma, 2006 yılında ilk kez 4 günlük bir salon etkinliği olarak başlamıştı. 2007 yılında merkez etkinliklere, başkentin üç büyük üniversitesinde yapılan "Homofobiye Karşı Kampüs Buluşmaları" eklendi. 2011 yılında ise en az 20 kampüste buluşma planlanıyor.

Kaos GL Derneğinin koordinasyonu ile 6. Buluşma'nın yerel etkinlikleri Trabzon, Samsun, Adana, Mersin, Kayseri, Edirne, Aydın, Diyarbakır, Van, Antalya, Eskişehir, Denizli, Kars, Çanakkale, İzmir ve İstanbul'da yapılacak. Ankara programı ise 1 Mayıs ile 22 Mayıs tarihleri arasında gerçekleşecek.

Homofobiye Karşı Gökkuşağı

Uluslararası Homofobi Karşıtı Buluşma'nın beşincisi Judith Butler'in "Queer-Yoldaşlığı" konferansı ile tamamlanmıştı. Altıncı buluşma için yine konferanslar, atölyeler, söyleşiler, gösterimler, sergiler ve forumlardan oluşacak rengarenk bir program hazırlanıyor.

Altıncı Buluşma programı kapsamında 15 Mayıs Vicdani Ret Günü, Homofobi Karşıtı Buluşma'ya dâhil olacak. Anti-Militarist Forum'un yanı sıra 15 Mayıs'ta, eşcinsellik ve askerlikle ilgili etkinlikler yapılacaktır.

Anti-Militarist Forum ile birlikte "LGBT'nin Yoksulluk Halleri", "Anarko-Queer Forum", "Mekânsal Forum" ve "Dinsel Forum" gibi başlıklar Altıncı Buluşma'nın programında öne çıkan temalar olacak.

Buluşmalarda daha önce homofobi ve ayrımcılık çerçevesinde düzenlenen forumlardan bazıları:
"Ruhsal Forum - Hastalık'tan İdeoloji'ye Homofobi", "Queer Forum", "Homofobiye Karşı Mücadelede Uluslararası Deneyimler", "Lezbiyenler ve Biseksüel Kadınlar Forumu", "Medya-İletişim Forumu", "Trans Forum", "Feminist Forum", "Homofobiye Karşı Video Art", "Homofobi Kışkıracındaki Beden: Erkeklik &

Kadınlık", "Anayasa Forumu", "AB Sürecinde İnsan Hakları", "Milliyetçilik, Nefret Salgını ve Homofobi", "LGBT Bireylere Yönelik Şiddet ve Ayrımcılık", "**LGBT Bireylerin İnsan Hakları ve Nefret Suçları**", "**Eğitimde Cinsel Ayrımcılığa Karşı Forum**", "**LGBT Mültecilerin Sorunları**", "Sınırlara Karşı Forum", "Sol ve Homofobi Forumu", "Gökkuşáğı Forumu".

Mekânsal Forum

Kaos GL, Buluşma forumlarından biri olan Mekânsal Forumun öncelini "Kentsel Mekânların Kurulumunda Heteroseksist Politikalar" atölyesi ile Mimarlığın Sosyal Forumu'nda düzenlemiş, Forum Yürüyüşüne de "Eşcinsel Gettolar Değil Kentin Tamamını İstiyoruz!" pankartı ile katılmıştı.

"Kentsel Mekânların Kurulumunda Heteroseksist Politikalar ve Uygulamalar" başlıklı atölyenin çerçevesini şu sorular ile çizilmişti: "Eşcinseller kentten nasıl dışlanıyorlar ve sosyal hayattan nasıl kovuluyorlar? Dışlanma pratikleri nasıl geliyor? Eşcinsellerin bu dışlanma ve kovulmalar karşısında tepkileri ve

eşcinselliklerini kurma ve yaşama sürecine etkileri ne oluyor? Eşcinsel politika kovulma mekânlarını nasıl etkiliyor? Dışlanılan mekânlara geri dönme hamleleri nasıl seyrediyor? "Eşcinsel Gettolar Değil Kentin Tamamını İstiyoruz!" ne demek?" Atölyenin amacı, "yeni bir kent için yan yana gelmeler ve yeni politikalar üretmenin gerekleri ve olanakları nasıl ve neler olabilir" şeklindeydi.

Homofobi ve Transfobi Karşıtı Yürüyüş

Homofobi Karşıtı Buluşma, 1 Mayıs Yürüyüşü ile başlayıp 17 Mayıs Yürüyüşü ile tamamlanıyor. 17 Mayıs Homofobi Karşıtı Gün nedeniyle düzenlenen yürüyüş, Türkiye'nin dört bir yanından gelen LGBT birey, örgüt ve homofobi karşıtlarınca yapılıyor. 6. Buluşma kapsamında, 22 Mayıs Pazar günü Ankara'da yapılacak "Homofobi Karşıtı Yürüyüş", homofobi, transfobi ve nefrete karşı gökkuşáğı bayrağı altında olacak.

Buluşma için iletişim: kaosgl@kaosgl.org
www.kaosgl.org www.antihomofobi.org

1. Sanat ve Tasarım Eğitimi Sempozyumu

Dün Bugün Gelecek

21. yüzyılda sanat ve tasarım süreci gelişen teknolojiler ve değişen ihtiyaçlar nedeni ile farklı bir biçim almaya başlamıştır. Sanat ve tasarım eğitiminin bu farklılaşmaya ne türden cevaplar verdiğinin irdelenmesi ve bu bağlamda eğitimin içeriğinin sorgulanması amacıyla düzenlenen sempozyum farklı disiplinleri bir araya getirerek önemli bir tartışma açacak; ortak/ayrışan sorunları ve ortak/ayrışan çözümleri belirleyecek; eğitmenler, sanatçılar ve tasarımcılar için önemli bir kaynak oluşturacaktır.

Sempozyumun Amacı:

Sanat ve tasarım eğitiminde geçmişteki verilerden elde edilen ölçütler, bugünkü şartlar, bugünden geleceğe yapılacak kestirimler eğitimin içeriğini belirlemek durumundadır. Bu açıdan sanat ve tasarım eğitiminde yeni alanlara, yeni tanımlamalara, yeni araçlara ve yeni modellere ihtiyaç duyulduğu açıktır.

Sempozyumun amacı; sanat ve tasarım eğitiminin birbiriyle etkileşim sürecinde değişen paradigmalara değerlendirilmesi, düne ilişkin sonuçların, bugüne ilişkin sorunların ve çözüm önerilerinin, geleceğe ilişkin kestirimlerin tartışılmasıdır. Bu kapsamda sempozyumda sanat ve tasarım eğitimi disiplinleri arası bir anlayışla ele almak, irdelenmek ve incelemek amaçlanmaktadır.

Sempozyumun Hedefleri:

Sempozyum, sanat ve tasarım eğitiminde geçmiş ve bugüne dair sorunları ve çözümlemeleri irdelenmek, geleceğe ilişkin yeni bakış açıları ortaya koymak hedefini taşımaktadır. Sanat ve tasarım eğitiminin birbirleriyle etkileşim sürecinde ortaya çıkan sorunların ve olası çözüm önerilerinin disiplinler arası bir tartışma ortamında değerlendirilmesi; kültürel değerler bütünü ve bilişim döneminin talepleri doğrultusunda gelişen yeni teknolojilerle biçimlenen yeni yöntemlerin ele alınması sempozyumun ana hedeflerindendir.

Sempozyum, üniversiteler, kamu kuruluşları ve eğitim üzerine çalışan enstitüler, müzeler ve benzer kurumların sanat ve tasarım eğitimine yaklaşımlarını özetleyecektir. Bu bağlamda, sempozyumun aşağıda yer alan **Alan Başlıkları** sanat ve tasarım eğitimine ilişkin tüm görsel, teorik ve uygulamalı bilim alanlarını ve konularını kapsamaktadır.

Alan Başlıkları:

Mimarlık, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı, Peyzaj Mimarlığı, Kentsel Tasarım ve Peyzaj Mimarisi, Endüstri Ürünleri Tasarımı, Endüstriyel Tasarım

Görsel Sanatlar ve Görsel İletişim Tasarımı, Görsel İletişim Tasarımı, Grafik Tasarımı, İletişim ve Tasarım

Tekstil ve Moda Tasarımı, Moda Tasarımı, Tekstil Tasarımı

Resim, Heykel, Seramik, Cam, Seramik ve Cam Tasarımı, Baskı Sanatları

Geleneksel El Sanatları, Sanat Tarihi, Sanat Tarihi ve Müzecilik, Arkeoloji

Felsefe, Sosyoloji, Psikoloji

SEMPOZYUM DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Adnan TEPECİK (Başkent Üniversitesi)

Prof. Dr. Ayhan Azzem AYDINÖZ (Başkent Üniversitesi)

Prof. Dr. Semiha AYDIN (Başkent Üniversitesi)

Prof. Dr. Can HERSEK (Başkent Üniversitesi)

Doç. Dr. Billur TEKKÖK (Başkent Üniversitesi)

Yrd. Doç. Dr. Nuray BAYRAKTAR (Başkent Üniversitesi)

SEMPOZYUM TAKVİMİ

19 Temmuz 2010 Bildiri özetlerinin son gönderilme tarihi

20 Eylül 2010 Bildiri özetlerinin kabul sonuçlarının duyurulma tarihi

22 Kasım 2010 Bildiri tam metinlerinin son gönderilme tarihi

27-28-29 Nisan 2011 1. Sanat ve Tasarım Eğitimi Sempozyumu: Dün, Bugün, Gelecek

Adres: Başkent Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi

Bağlıca Kampüsü, Bağlıca 06580 Ankara

Telefon : (312) 2341010 /1544

Faks : (312) 2341152

Web :

<http://sanattasarimegitimi2011.baskent.edu.tr>

E-posta : sanattasarimegitimi2011@baskent.edu.tr

Başkent Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi

1. Sanat ve Tasarım Eğitimi Sempozyumu

Dün Bugün Gelecek ÇALIŞTAYI

22-29 Nisan 2011

21. yüzyılda sanat ve tasarım süreci, gelişen teknolojiler ve değişen ihtiyaçlar nedeni ile farklı bir biçim almaya başlamıştır. Sanat ve tasarım eğitiminin bu farklılaşmaya ne türden cevaplar verdiğinin irdelenmesi ve bu bağlamda eğitimin içeriğinin sorgulanması amacıyla düzenlenen Sempozyum farklı disiplinleri bir araya getirerek önemli bir tartışma açacak, ortak/ayrışan sorunları ve ortak/ayrışan çözümleri belirleyecek, eğitmenler, sanatçılar ve tasarımcılar için önemli bir kaynak oluşturacaktır.

Amaç:

Sanat ve tasarım eğitiminde geçmişteki verilerden elde edilen ölçütler, bugünkü şartlar, bugünden geleceğe yapılacak kestirimler eğitimin içeriğini belirlemek durumundadır. Bu açıdan sanat ve tasarım eğitiminde yeni alanlara, yeni tanımlamalara, yeni araçlara ve yeni modellere ihtiyaç duyulduğu açıktır.

Sempozyumun amacı; sanat ve tasarım eğitiminin birbiriyle etkileşim sürecinde değişen paradigmalara değerlendirilmesi, düne ilişkin sonuçların, bugüne ilişkin sorunların ve çözüm önerilerinin, geleceğe ilişkin kestirimlerin tartışılmasıdır. Bu kapsamda Sempozyumda sanat ve tasarım eğitimi disiplinlerarası bir anlayışla ele almak, irdellemek ve incelemek amaçlanmaktadır.

Yukarıda belirtilmiş değişen paradigmaların değerlendirmesine yönelik farklı sanat disiplinlerinin uygulamalar gerçekleştirmesi çalıştayın temel hedefidir. Çalıştayda farklı disiplinlerden gelen öğretim elemanlarının (resim, heykel, grafik, iç mimarlık, mimarlık vb.) 4 veya 5 öğrenci ile birlikte ortak bir proje üretmeleri amaçlanmaktadır. Oluşacak gruplardaki öğrencilerin farklı disiplinlerden olmaları çalıştayın en önemli hedefidir.

Kapsam: Çalıştayın kapsamı disiplinler arası gerçekliğin, yeni üretim talepleri doğrultusunda oluşturularak, sonuçların değerlendirilmesidir.

Hedef Kitle: Çalıştayın hedef kitlesi sanat ve tasarım eğitimi gören lisans ve yüksek lisans öğrencileridir.

Program :

Çalıştay 7 gün sürecektir.

1.gün: (22 Nisan 2011)

Öğrenci ve öğretim elemanlarının tanışması ve grupların tespit edilmesi.

2.gün: (23 Nisan 2011)

Grupların kendi içlerinde çalışma disiplinlerini belirleyerek mekan ve malzeme seçimlerini oluşturmaları.

3.-7. gün: (24 Nisan 2011 - 28 Nisan 2011)

Uygulama çalışmalarının gerçekleştirilmesi.

Sergi açılışı. (29 Nisan 2011)

Yer: Başkent Üniversitesi Bağlıca Kampusu/ Ankara

Başvuru: Başkent Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi

Bağlıca Kampusu 06530 Ankara

Tel: 0312 234 10 10

Fax: 0312 234 11 52

Detaylı Bilgi için:

Organizasyon komitesi :

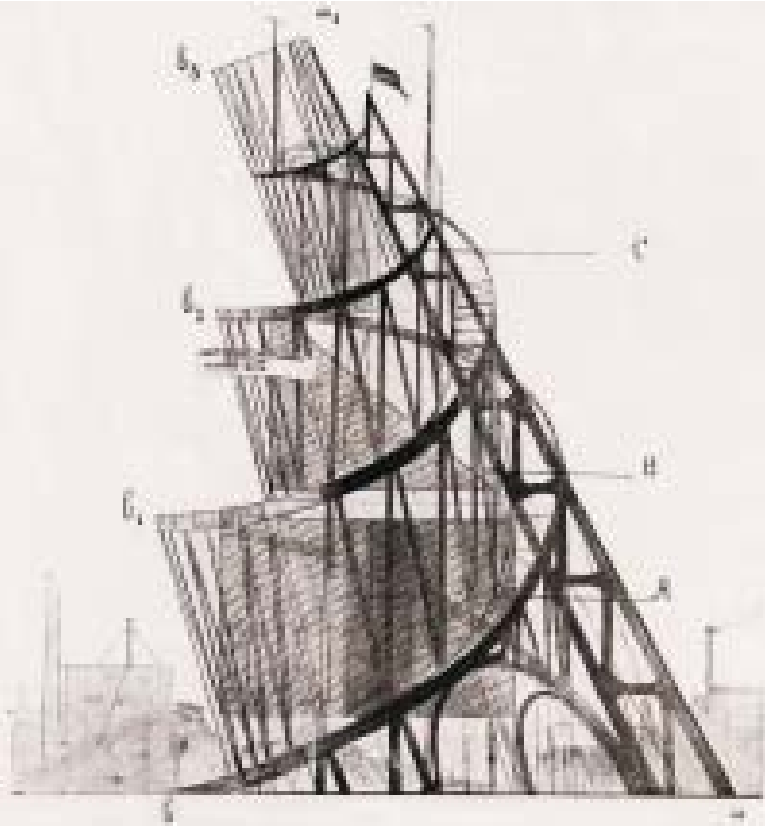
M. Bora Türkan : boraturkkan@gmail.com

Ferhat Dorkip : fdorkip@baskent.edu.tr

Umut Şumnu : sumnu@@baskent.edu.tr

Ece Akay Şumnu : eakay@@baskent.edu.tr

XIII Uluslararası Mimarlık ve İç Mimarlık Festivali "Evin Çatısı Altında"

17-21 Mart 2011 tarihleri arasında Moskova Mimarlık ve Kentsel Planlama Komitesi Bilgi Teknoloji Merkezi tarafından Dom Na Brestskoy Mimarlık ve İnşaat Merkezi'nde 8. Uluslar arası Mimarlık ve İç-Mimarlık Festivali düzenleniyor. Festival kapsamında, etkinlikler olarak yüksek lisans dersleri, yuvarlak masa toplantıları ve Mimarların Sunuşları yer alırken diğer yandan Grand-Prix Yarışması düzenleniyor. Bu yarışmanın amacı konut ya da kamusal yapılarda iç-mekân

düzenlemelerinin en iyi örneklerini ödüllendirmek olarak tanımlanıyor.

Grand-Prix Yarışması

Kategoriler

- "en iyi konut iç-mekan düzeni"
- "en iyi kamu yapısı iç-mekânı"
- "en iyi iç-mekan dekorasyonu"
- "en iyi iç-mekan öğesi"
- "en iyi uygulanmış kır evi projesi"
- "en iyi kır evi projesi"

Ödüller:

En iyi Tasarım Büyük Ödülü
Birinci, İkinci ve Üçüncülük Ödülleri
Moskova Mimarlık ve Kentsel Planlama Komitesi Özel Ödülü

Yarışmacılardan istenenler:

Başvuru Formu ve Bilgilendirme Katalogu

Yarışmacılara sağlanacak koşullar:

Projelerin Sergisi için 3m2 duvar veya zemin yüzeyi (2m yüksekliğinde 1,5 m genişliğinde veya 2 m-1m ve 10m2 zemin yüzeyi)
Festival katalogunda projelere ayrılmış 1'er sayfa
Yarışmacılar için festivale katılım ücreti 6500 ruble

Katalog

Yarışmada seçilen iç-mekan projelerinin ve iç-mekan tasarımlarında öncü firmaların bilgilerinin yer alacağı Festival Katalogu

Başvuru için Son tarih

1 Mart 2011

İletişim

E: info@dom6.ru

W: www.dom6.ru

Torba Yasa'ya Karşı 3 Şubat Buluşması

Bilindiği gibi, kamuoyunda torba yasa olarak tartışılan bir dizi değişiklik TBMM gündeminde bulunmaktadır. Çalışanlar açısından yaşamsal değişiklikler öneren bu yasa tasarısı:

-Kamuda ihtiyaca göre, kadrosuna uygun olsun ya da uygun olmasın, herkesin boş kadrolarda görevlendirilmesini (örneğin, bir mimar, işyerinde çalışmasına ihtiyaç duyulmadığı düşünülürse, başka bir ilde de bulunabilecek başka bir kurumda ihtiyaç duyulan herhangi bir memur kadrosuna atanabilecektir),

-Kamuda işçi statüsünde çalışanların, kendi onayları alınmadan başka bir kuruma görevlendirilmesini ve 5 gün içinde görev yerine başlamazlarsa iş akitlerinin fesh olmuşt sayılmasını,

-Kadro ilerlemelerinin üst amirin onayı ile gerçekleşmesini,

-Disiplin amirinin illerde vali, ilçelerde kaymakamlar olmasını,

-Özel sektörde çalışanların kamuya üst düzey yönetici olarak atanmalarını (ki bu da, kamunun özel sektör gibi yönetilmesi eğiliminin bir ifadesidir ve kamunun sosyal devlet anlayışı ile yönetilmesinin ortadan kaldırılmasını amaçlamaktadır) öngörmektedir.

Çalışanlar açısından hak kayıplarına yol açacak ve kadroları dışında çalıştırılmalarını sağlayacak torba yasa, aynı zamanda, bazı kurumların Genel Müdürlükleri'nin Ankara'dan İstanbul'a taşınmasına olanak sağlayacak ve şimdiye kadar Şubemizin ısrarla dikkat çektiği, başkent Ankara'nın içinin boşaltılması anlamına gelecek düzenlemeleri de içermektedir.

Torba yasa düzenlemelerine karşı, TMMOB, DİSK, KESK ve TTB, 31 Ocak'ta 81 ilden Ankara'ya doğru yürüyüş başlattı. Yürüyüş kollarının Ankara'ya ulaştığı 3 Şubat'ta gerçekleşen mitinge, mühendis, mimar ve şehir plancıları katıldılar.

Ancak mitingde polisin müdahalesi sert oldu. TBMM'ne yürüyüşü engelleyen polisler, biber gazı ve tazyikli su ile göstericilere müdahale etti.

DİSK, KESK, TMMOB VE TTB'NİN Torba Yasa'ya İlişkin 27 Ocak 2011 Tarihinde Ankara'da Yaptıkları Ortak Açıklama:

Değerli dostlar,

Emeğin haklarına yönelik yeni bir **saldırı dalgası** ile karşı karşıyayız.

Saldırının adı **Torba Yasa**. İçeriği ise karışık.

Uzun zamandan bu yana üzerimizde "**İstihdam Strateji Belgesi**" diye bir korkunç hayalet dolaşıyor. **Adı var kendi yok**. Ama kanunlara sızıyor. **Torbalara giriyor**. Her adımında haklarımızdan bir şey alıp götürüyor. Biz bu **hayaleti** tanıyoruz.

AKP hükümeti, ne zaman **istihdam yaratmaktan**, işsizlik ile mücadeleden **bahsetse**, altından sermayedarlara **teşvik çıkıyor**.

Ne zaman **işsizlikle mücadeleden** bahsetse altından yeni hak **gaspları** gündeme geliyor.

Ne zaman **işsizlikle mücadeleden** bahsetse altından, işsizler için oluşan fonun **yağmalanması** gündeme geliyor.

İstiyorlar ki, **işsizlikle mücadele etmek için**, ücretler aşağıya çekilsin, işçilerin zaten **sınırlı olan iş güvenceleri** ortadan kaldırılsın, **sendikalar** yok edilsin.

İstiyorlar ki, kıdem tazminatları gasp edilsin, İşçiler daha çok çalıştırılsın ama bunun karşılığında **ödeme yapılmasın**.

İstiyorlar ki, **işçi çalıştırması** için sermaye **teşvik** edilsin.

Sanki işverenler, işçiyi **hayırseverlik** olsun diye çalıştırıyor. **Bizim buna inanmamızı istiyorlar**.

Değerli dostlar, AKP hükümetinin **işsizlikle** mücadele etmek diye bir **derdi yok**. Sosyal güvenlik sistemini **ayakta tutmak** diye bir derdi yok.

Hükümetin **amacı** sermayeye yeni kâr alanları açmak, onları **daha besili** hale getirmektir.

Eğer **işsizlikle** gerçekten mücadele etmek istiyorlarsa, **çalışma sürelerinin** kısaltılmasını **gündeme** getirsinler. Dünyanın en uzun **çalışma sürelerine** sahip ülkelerinden biriyiz.

Buna karşın **en az ücretli izin hakkı** bizde. Avrupalı işçiye göre haftada ortalama **10 saat fazla** çalışıyoruz.

Kısaltın çalışma sürelerini, bakın patronlar nasıl paşa paşa işçi alıyorlar görün. **Ama çalışma sürelerini gündeme getiren yok**. Varsa yoksa **esneklik**, varsa yoksa **ucuz emek sömürüsü**.

Değerli dostlar,

AKP hükümeti, işçilerin, emekçilerin haklarını **budamanın yolunu**, toplumun beklentileri ile **işçi gasplarını** aynı yasanın **içine koyarak** arıyor.

Bir yandan vergi affı, **öğrenci affı**, emekli maaşlarının **iyileştirilmesi**; diğer yanda ise **daha fazla sömürü** anlamına gelen **esneklik**, gençlere güvencesizlik, stajyer ve çırakların **ücretlerinde düşüş**, taşeronlaştırma, kadrolu çalışanlara **sürgün** Torba Yasa'nın içinde yan yana.

Buna ilave olarak **patronlara vergi indirimleri**, teşvikler ve destekler de **yasanın içinde** yer alıyor.

AKP işçi emeklisine, af bekleyen öğrenciye, vergi borçlusuna diyor ki: "**Yasa çıkarsa, emekliye zam, öğrenciye af, borçluya indirim var. Bak buna bile muhalefet ediyorlar.**"

Oysa yasa hepimizin **haklarına saldırıyor**. Süslü maddelerin arasında **ölümcül tuzaklar** var.

Süt izni gibi bazı düzenlemeleri müjde olarak sunmaları yasanın özündeki saldırıyı kamufle etmeye dönüktür. Eğer gerçekten bir müjde vermek istiyorlarsa örneğin süt iznini Dünya Sağlık Örgütü'nün kabul ettiği altı aylık ücretli izin şeklinde düzenlemeliler!

Gençlerin, **işçilerin**, kamu emekçilerinin, işsizlerin haklarına **yönelik bu saldırıyı** durduramazsak, sırada **Özel İstihdam Büroları**, kıdem tazminatlarımızın kaldırılması, **taşeronlaşmayı** kolaylaştıracak **uygulamalar**, asgari ücreti düşürecek bölgesel asgari ücret var.

Tasarıda sözleşmeli çalışanların sendika üyeliğinden bahsedilirken toplu eylem ve greve başvurmaları yasaklanıyor! 657 sayılı yasadaki yasaklar arasında

sayılan "engelleme" ibaresi 'kamu hizmetlerinin yürütülmesini engelleme' şeklinde değiştirilerek kamu emekçilerinin sendikal hak arama yollarına getirilen sınırlandırma genişletiliyor.

Değerli dostlar,

Kadınlarımız, gençlerimiz, çocuklarımız, daha çok sömürülmek isteniyor. Esnek çalışma biçimlerinden en çok kadınlar etkilenecek. Ev ve bakım işlerini yapmaya zorlanan kadınlar ucuz işgücü olarak kullanılacak.

Yasa çıkarsa, deneme süresi **gençler için**, 2 aydan 4 aya çıkacak. Deneme süresi için hak talep edilmesi **mümkün değildir**.

Yasa çıkarsa, küçük sanayi sitelerini **küçük omuzlarına** alan **360 bin** resmi çırağın, denetimsizlik nedeni ile hakları yeterince **korunamayan 200 bin stajyerin** ücretleri düşecek.

Onların **asgari ücretleri** dikkate alınarak, **kayıt dışı çalıştırılan** yüz binlerce genç işçinin ücretleri de bu durumdan etkilenecek. **Ücretler 146TL'ye kadar düşecek.**

Bu nasıl bir **vicdandır** dostlar? Bu **nasıl bir** vicdandır?

Gençlerin işsizliğini **fırsata çevirmek** anlamına gelen **bu uygulamaları** kabul etmek mümkün mü? Bizce **mümkün değildir**.

Değerli dostlar,

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda yapılmak istenen değişikliklerle, sözleşmeli ve ücretli çalıştırma gibi esnek ve güvencesiz istihdam tüm kamu alanında yaygınlaşacak. Kamu emekçileri de başka kurumlara **"ödünç"** verilebilecek. Norm kadro fazlası kamu emekçileri "ihtiyaç fazlası personel" olarak 4/C'ye geçirilecek. Kamu emekçisi, esnek çalışacak, geçici

görevlendirmeye yasal olarak 6 aya kadar sürgüne gönderilebilecek. Hak alma şartları zorlaşacak.

Yasa ile gönüllü stajyerlik geliyor. İşsizlikten kurtulmaya çalışan yüz binlerce genç, işyerlerinin dayatması ile ücretsiz, kayıt dışı çalışmayı kabullenecek. Stajyerlik yapılabilecek yerler için işçi sınırı **20'den, 5'e çekiliyor**, böylelikle denetimin en az olduğu alanlar stajyer sömürsüne açılacak.

Yine **16-18 yaş** arasında çalışan **200 bine yakın** genç için asgari ücret **geçim indirimi hariç 576 TL'den 486 TL'ye** düşecek.

Değerli dostlar,

Bilindiği gibi, 2008 yılında istihdam maliyetlerini düşürmek üzere, işverenlerin sosyal güvenlik prim katkıları düşürülmüştü. Bu prim hepimizin kasasından yani hazineden ödeniyor.

Her ay 9 milyon kişinin yaklaşık 50 TL'lik işveren sigorta payını devlet ödüyor. Sermayedara diyorlar ki, **"Sen zor duruma düşme, ben devlet olarak sana bu kıyağı yaparım."** Aylık 450 milyon TL kıyak yapılıyor. Buna karşın Aralık ayında işsizlik ödeneğinden 170 bin kişiye sadece 63 milyon TL ödeme yapılmış.

İşçiye, işsize gelince kaynak yok. Çünkü artık yardım da **parası olana** yapılıyor. Bu yetiyor mu? **Hayır**. Hükümet torbaya yeni teşvikleri ilave etmiş durumda.

Bu teşvikten faydalanan sermayedar, aynı zamanda

İşsizlik Fonu'ndan da yeni aldığı işçi için teşvikler alacak. Patronlar sosyal güvenlik sistemine katkı vermekten muaf tutulacak. Kaynak ise, **yağma Tayyip'in böreği** olan İşsizlik Fonu. Şirketlerden alınan vergilerde yapılan indirimlere de aynı hızla devam edecek.

Değerli dostlar,

Yüz kere söyledik, yine söyleyelim.

Bu yasa çıkarsa; on binlerce belediye ve il özel idaresi işçisi, Milli Eğitim veya Emniyet teşkilatının taşra teşkilatına sürgün gidecek. Atandığı yerde 5 gün içinde işe başlamazsa işini kaybedecek.

İhtiyaç fazlası bildiren belediye 5 yıl boyunca yeni işçi alamayacak. Taşeron ile anlaşacak. **Taşeronlaşma yaygınlaşacak**. Şirketler artık daha az kadrolu istihdamı tercih edecek.

Sadece ihtiyacı kadar işçi çalıştıracak. **Esneklik artacak**. Uzaktan ve evden, çağrı üzerine çalışma yaygınlaşacak. Turizm sektöründe denkleştirme süresi dört aya çıkacak. Bu uygulama ile çalışma saatleri artacak, fazla mesaiden kaynaklı haklar gasp edilecek.

Engelliler çalışma yaşamından tecrit edilecek, işyeri denetimleri bakanlık memurlarına devredilerek, yandaşlar için kuralıslılığa daha fazla göz yumulacak.

Bir de kısmi süreli çalışanların hakları ile ilgili ilginç bir durum var. Kişi kayıt altına alınacak **ama kendi cebinden**. İşsizlik sigortasından faydalanan **ama kendi cebinden**. Emekli olacak **ama kendi cebinden**. Primi dışarıdan kendi ödeyecek.

Değerli dostlar,

Bizi bize düşürmeyi amaçlayan, haklarımızı, çocuklarımızın geleceğini gasp etmeyi amaçlayan bu yasayı kabul etmiyoruz!

Bu yasaya teslim olmayacağız! Yılmadan, usanmadan mücadelemize devam edeceğiz!

Hükümete sesleniyoruz. Yasadan emek alanı ile ilgili düzenlemeleri derhal çıkartın. **Torba yasayı geri çekin ve sosyal taraflarla birlikte yeni bir taslak hazırlayın!**

Aksi halde emekçilerin elleri yakanızdan düşmeyecektir!

AKP İktidarının Şiddetine, Polis Devleti Girişimlerine Teslim Olmayacağız!

Torba Yasa'ya karşı DİSK, KESK, TMMOB ve TTB tarafından 3 Şubat 2011 Perşembe günü düzenlenen eylemin polis tarafından engellenmesi üzerine 4 örgüt Sakarya Caddesi`nde ortak bir açıklama yaptı.

AKP İKTİDARININ ŞİDDETİNE, POLİS DEVLETİ GİRİŞİMLERİNE TESLİM OLMAYACAĞIZ!

Sayın Basın Mensupları;

Öncelikle bugün Ankara'da, OSTİM'de meydana gelen patlamada hayatını kaybeden altı emekçi kardeşimizi saygıyla anıyor; yakınlarına başsağlığı, yaralı emekçi kardeşlerimize acil şifa diliyoruz.

Bugün OSTİM'de, ilk bakışta işçi sağlığı, iş güvenliği önlemlerinin yeterli olmamasından kaynaklandığı izlenimi veren bu vahim kaza yaşanırken, Kızılay'da da AKP iktidarının hak arayan emekçilere tahammülsüzlüğünü gösteren bir vahşet yaşandı.

İşçi ve emekçilerin sadece ve sadece demokratik hakları ve insanca yaşam hakkı için gösterdikleri demokratik tepkileri su, gaz ve sis bombalarıyla bastırıldı.

Bu vahşet AKP iktidarının işçi ve emekçilerin demokratik tepkilerine karşı tahammülsüzlüğünün ifadesidir.

Bu vahşet AKP iktidarının özlemini duyduğu ve adım adım gerçekleştirdiği "polis devleti"nin ifadesidir.

Sayın basın mensupları;

Bu gidiş ülkemizin karanlığa doğru gidişidir. Kazanılmış demokratik hakların yok edilme isteğidir. İşçi ve emekçi halk düşmanlığıdır. İktidarın, sadece ve sadece kendi temsil ettiği sermaye sınıfının taleplerini hayata geçirme politikasının kanıtıdır.

Bugün Ankara'da ne yaşanmıştır?

Türkiye'nin en saygın emek-meslek örgütlerinin; milyonlarca işçiyi, kamu çalışanını, mimar ve mühendisi, doktoru temsil eden DİSK-KESK-TMMOB-TTB'nin hem kendi üyelerinin, hem de bütün emekçilerin çalışma ve yaşam koşullarını savunmak, toplumsal ve demokratik taleplerini dile getirmek için düzenledikleri tamamen yasal ve meşru eylem, siyasi iktidarın güvenlik güçleri tarafından şiddet kullanılarak

engellenmiştir.

Bugün TBMM'de görüşülmekte olan "Torba Yasa" içinde gerek parlamento içinde gerekse toplumsal hayatta bir mutabakatla karşılanan cezaların indirilmesi, öğrenci gençliğe af, emeklilerin bazı taleplerinin karşılanması gibi düzenlemelerin yanında milyonlarca işçi ve emekçinin haklarının gasp edilmesi, gençlerin ve çocukların geleceğinin karartılması, daha da karanlık süreçlere götürücü düzenlemeler içermektedir.

Bu yasada güvensiz çalışma vardır. Bu yasada kamu çalışanlarına sürgün vardır.

Bu yasada gençlere istihdam adına mali kısıp almak vardır. Bölgesel asgari ücret vardır. İşsizlik fonunun yağmalanması vardır.

Ne yapmalıydık?

Hiç ses çıkarmamalı mıydık? Üyelerimizin hak ve çıkarlarını korumamalı mıydık? Demokratik haklarımızı savunmamalı mıydık?

Ne yapmalıydık?

Teslim mi olmalıydık?

Yani AKP iktidarının bugüne kadar yaptığı gibi toplumsal örgütlerden kaçırdığı, parlamento içindeki partilerden dahi kaçırdığı "imamın doğru bildiği yolda" yürümesi karşısında susmalı mıydık? Yani bizden iktidar karşısında el pençe divan durup saygı duruşuna geçmemiz bekleniyordu?

Hayır! Bin kere hayır!

Bizlerin örgütsel geleneğinde "gelene aham, gidene paşam" demek yoktur. Teslim olmak yoktur.

Doğru bildiğimiz yolda yürümek, mücadele etmek vardır.

Bugün de bu haklılığımızdan aldığımız güçle TBMM'de görüşülmekte olan Torba Yasa'yı protesto için 81 ilden sadece örgütlerimizin yöneticileri, işyeri temsilcileri ve bizi bu haklı mücadelemizde destekleyen Türk-İş'e bağlı sendikalar, siyasi parti, demokratik kitle örgütleriyle birlikte Ankara'da bir demokratik eylem düzenledik.

Sayın basın mensupları;

Yaşananları gördünüz. Bu demokratik tepkimizin nasıl bir şiddetle engellendiğini gördünüz.

Bunun tek bir suçlusu vardır: AKP iktidarı ve onun başı Recep Tayyip Erdoğan'dır.

Yaşananlar bizzat onun talimatıyla gerçekleştirilmiştir. Kendisi yurtdışında olmasına rağmen görevlendirdiği İçişleri Bakanı ve onun talimatlarını gerçekleştiren Ankara Valisi, Ankara Emniyet Müdürü tamamıyla bu olayın sorumlusu ve suçlusudur.

Güneş tarihte olduğu gibi bugün de balçıkla sıvanamaz. Baskı, şiddet ve cebire dayanan hiçbir şato tarihte de sağlam kalmamıştır, bugün de kalmayacaktır. Demokrasiye tahammülsüzlüğün Tunus'taki, Mısır'daki sonuçlarını bütün çıplaklığıyla görüyoruz. Kurulan saltanatların polisiye baskılarla korunamayacağı açıktır.

Milyonları temsil eden emek ve meslek örgütleri temsilcileri olarak buradan bir kez daha ilan ediyoruz ki; yaratılmak istenen polis devletine karşı direnmek en demokratik hakkımızdır.

Bugünü AKP iktidarı için "Kara bir gün" olarak ilan ediyoruz.

Sayın basın mensupları;

Mücadelemizin temeli haklılığımızdır.

Evet, bugün TBMM'ne gidip demokratik tepki ve taleplerimizi dile getirmemiz engellendi. Çünkü bizim copumuz, gazımız, tazyikli suyumuz yok.

Bu saldırıyı "sadece ve sadece mücadele azmimizi bileyen bir saldırı olarak değerlendiriyoruz.

Ve Türkiye'nin her yerinden bu saldırı gereken kararlılıkla lanetlenecektir. Bu saldırıyı kınamak ve Torba Yasa'yı protesto etmek için yarından itibaren bütün işyerlerinde demokratik tepkimizi göstermeye devam edeceğiz.

Teslim olmayacağız!

DİSK-KESK-TMMOB-TTB

Ostim Patlamalarının Bize Hatırlattıkları ve Enkaz Altında Kalan Denetim Sistemi

Ali Tolga Özden

3 Şubat 2011 tarihinde Ankara, OSTİM'de meydana gelen patlamalar literatürde bir AFET tipi olan İnsan Yapımı Afet (Man-Made Disaster) olarak nitelendirilebilir. 20 işçinin hayatını kaybettiği bu afet önlenmesi kesinlikle mümkün olabilen bir durumdur. Bir olayın insan yapımı (Ostim Patlamaları, Çernobil faciası gibi) ya da doğal (deprem, sel, tsunami, kasırga v.b.) afet olmasında en önemli etken yine doğrudan insan davranış ve hareketleridir. Nüfusları hızla büyüyen ve kontrolsüz olarak gelişen kentsel alanlar aslında pek çok afet türü için son derece geniş risk havuzları oluşturmaktadır. Denetimsiz yapılaşma ve yetersiz alt yapı yatırımları ile adeta insan yığınlarının kümeleniği, sanayi ve konut alanlarının iç içe geçtiği kentsel alanlarda belki pek çoğunu daha önce hiç duymadığımız çeşitli afet türleriyle karşılaşma olasılığı her geçen gün artmaktadır. Kentsel afetler olarak adlandırılan bu felaketler karşısında çaresiz görünen merkezi ve yerel yönetimler ile diğer kurumlar en büyük hatayı kentsel riskleri **tanımla(ya)madıkları, öngör(e)medikleri** ve koruyucu önlemler **al(a)madıkları** için yapmaktadırlar.

Ostim'de yaşanan patlamalar da ne bir KAZA, ne bir KADER, ne de bir ŞANSIZLIK olarak nitelendirilebilir. Meydana gelen afetin belki de en doğru tanımı Prof. Dr. Murat Balamir'in ortaya koyduğu **ÖRGÜTLÜ** ya da **ORGANİZE SORUMSUZLUK** (Dünya Şehircilik Günü, Kayseri, 2010) ... Yine Balamir daha önce Alman felsefeci Ulrich Beck'in 1992'de ortaya koyduğu **"Risk Toplumu"** kavramı üzerinden organize sorumsuzlukların yol açtığı afetler karşısında son derece korunmasız olan günümüz toplumunun yani risk toplumunun karşı karşıya olduğu kentsel riskleri "çevre kirliliği, küresel ısınma, iklim değişikliği, biyolojik sistemlerin bozularak indirgenmesi, doğal kaynakların/ toplumun/ bireyin tüketilmesi, denetimsiz bilimsel ve teknolojik gelişmeler, gizli yan etkiler, gizlenen yanlışlar, sahte standartlar, karbon ticareti, 'yeşile boyama', belirsizliklerin yaygınlaşması, karmaşık nedensellik ilişkileri ve etkileşimli krizler, kalıcı istihdam açığı" gibi kavramlarla açıklamaktadır.

Ostim felaketine davetiye çıkaran nedenler ve sonuçları yapılan incelemeler sonucunda tüm çıplaklığı ile ortaya

çıkacaktır. Afet sonrası kamuoyu gündeminde tartışılan konu bu felakette kimin sorumluluğu olduğudur. Buna göre, işletme ruhsatı verme yetkisi olan kurum, işletmeyi denetleyen kurum ve işyeri güvenliğini tehlikeye atarak ruhsata aykırı çalıştırılmasına neden olan işletme sahipleri genel olarak suçlanan taraflardır. Ancak ortada organize bir sorumsuzluk olduğu çok açıktır. Tüm bu sorumsuzlukları bir araya getirdiğinizde ise artık bir felaketin yaşanmasını ne kaza ne de kader olarak nitelemek doğru değildir.

Ankara kenti özelinde ve büyük kentlerimiz genelinde ortaya çıkan kentsel risk havuzlarının ne kadarının farkındayız? Kent yönetimleri ve karar vericiler bu riskleri belirlemede nasıl bir potansiyele sahip? Ankara'da ya da çevresinde meydana gelebilecek ve

kenti doğrudan ya da dolaylı etkileyebilecek sel, deprem, aşırı soğuk veya sıcak hava dalgaları, kuraklık, büyük ölçekli yangınlar, büyük göç dalgaları, kimyasal-sanayi tesislerinde yaşanabilecek büyük patlamalar, zehirli ve/veya kimyasal gaz sızıntıları, salgın hastalıklar ve daha pek çok kentsel risk için ne tür planlar yapılmıştır? Mevcut tehlikelerin veya olası tehlikelerin oluşturduğu risklerin azaltılması için ne tür önlemler alınmaktadır? Kent halkını önceden bilgilendirecek, bilinçlendirecek, eğitecek ne tür programlar yapılmaktadır? Herhangi bir acil durumda kent halkı nasıl erken uyarılacak, afetten etkilenen ya da etkilenebilecek topluluklar nasıl tahliye edilecektir? Bu ve daha pek çok benzeri soru zihinlerimizi ciddi olarak rahatsız etmelidir. Karar vericiler, kent yönetimleri, belediyeler bu yönde kapasite geliştirmek için çok ciddi

plan ve programlar yapmalıdır. Bu çalışmalar düzenli ve şeffaf olarak kamuoyu ile paylaşılmalıdır. Kamuoyuna ve kentlilere düşen ise bu soruların cevaplarını bulmak için yönetimlere baskı kurmak olmalıdır. Sivil toplumun en önemli önceliği yöneticilere baskı kurarak kentlerin afetlere karşı dirençliliğini artırma yönünde ciddi adımlar atılmasını sağlamak olmalıdır.

Yapı denetimini sadece yapıların taşıyıcı sistem denetimi olarak görmek, denetim sistemini ve kapsamını belli yapı grupları için zorunlu tutmak mevcut yapı denetim sisteminin önemli sorunları arasındadır. Oysa, yapı denetimi kentsel planlama ölçeğinden başlayarak tek yapı ölçeğinde mimari tasarım ve uygulama süreçlerini de kapsayan bütüncül bir sistemdir (Şekil-1).

Şekil-1. Yapı üretim sürecini sadece tek yapı ölçeğinde ele almak, daha bütüncül düşünmek ve kentsel planlama ölçeğinden başlayan bir süreç olarak değerlendirmek gerekmektedir.

Bu bağlamda, tek yapı ölçeğinde denetim sistemini de değerlendirirken, bir yapının üretim süreci denetimi sadece yapının inşası ile sonlanmamalı, yapının kullanım performansının da değerlendirilmesi (kullanım sonrası değerlendirme) denetimin tamamlayıcı bir parçası olarak görülmelidir. Bununla birlikte mevcut bir yapının fonksiyon değişikliği veya başka nedenlerle restore edilmesi, tamirata ve/veya yeni mekan ilavesi gibi durumlarda yapı denetimini doğrudan ilgilendiren alanlar olmalıdır (Şekil-2). Bütüncül bir yapı denetimi bakış açısı ile bir yapının kullanım öncesi ve kullanım sonrası performansları değerlendirilerek, yapısal ve

Yapı Denetim Süreci

- Tasarım Süreci: Mimari Tasarım – Taşıyıcı Sistem Tasarımı – Mekanik Tasarım...
- İnşaat Süreci: Yapısal – Yapısal Olmayan eleman ve sistemlerin üretim ve uygulaması (yapı malzeme ve sistemlerinin birleşimi, birbirleriyle olan ilişki ve davranışları, detaylandırma ...)
- Operasyon Süreci: Yapının kullanımı, kullanıma bağlı sorunların tespiti, risk oluşturabilecek noktaların tespiti ve çözüm geliştirilmesi (kullanım sonrası değerlendirme)
- Tamirat veya Restorasyon Süreci: Mevcut yapı üzerinde gereken fonksiyon değişikliği v.b. amaçlı çalışmalar

Şekil-2. Yapı üretim sürecinin bütüncül denetimi genelde kentsel planlama ile başlamakla birlikte özelde de yapının inşası ile sona ermeyip yapının ömrü boyunca farklı dönemlerde yapı kullanıcılarının güvenliği ve rahatı için düşünülmesi gereken bir süreçtir.

yapısal olmayan tüm bileşenlerinin performans kriterleri daha sağlıklı olarak ortaya konabilir, aksayan ya da risk oluşturan noktalar tespit edilebilir.

Bu noktadan sonra Ostim felaketi ile ilgili yapılması gerekenler ise, öncelikle bu örgütlü sorumsuzluğun tüm taraflarını açıkça ortaya çıkarmak ve gerekli hukuksal işlemleri derhal başlatmaktır. Bunu takiben, bilimsel ve teknik raporların ayrıntılı olarak ortaya konması ve kamuoyu ile paylaşılması gerekmektedir. Daha sonra ise konu ile ilgili kurum ve kuruluşların gerek kanun ve yönetmeliklerde gerekse uygulamalarda ortaya çıkan eksiklikleri ortaya koyması, bu eksiklikleri ortadan kaldıracak önlemleri alması, gerekli hukuksal ve teknik düzenlemeleri yapması gerekir. Bundan sonra kentsel alanlarda ortaya çıkan riskleri azaltmak veya bertaraf etmek için kent içerisinde çok yönlü ve çok aktörlü bütüncül projeler gerçekleştirilmeli, kentsel alanların gelişimi ve korunmasında kentin tüm sektörlerini ve kent kullanıcılarını yani kentlileri de içine alan, katılımcı projeler uygulanmalıdır. Kentsel risklere karşı dirençli kentler üretmek belli meslek gruplarının ya da bir kaç yöneticinin sorumluluğu ve denetiminde olmamalıdır. Sadece bir kaç karar vericinin ortaya koyduğu, altını imzaladığı ve uygulamaya soktuğu projeler ile mega kentlerin yönetilmesi ve korunması sağlanamaz. Mevcut belediye yönetimi yaklaşımları ile kentlerin karşı karşıya olduğu ağır sorunlar karşısında kentliyi ve kent varlıklarını korumak mümkün görünmemektedir. Başta büyükşehir belediyeleri olmak üzere tüm kent yönetimlerinin halkın katılımını da göz önüne alan, farklı meslek dallarını içine alan projeleri geliştirmelidir. Kentsel risk faktörlerini belirleyici kapasitelerin oluşması, daha sürdürülebilir, doğal ve insan yapımı afetlere karşı dirençli kentsel alanlar yaratmak için **ORGANİZE SORUMLULUKLAR** oluşturma zamanı çoktan gelmiştir. Aksi takdirde başta Ankara olmak üzere büyük kentlerimizde her an daha büyük felaketlere neden olabilecek yeni Ostim benzeri afetlerle karşılaşmamız sürpriz olmamalıdır.

Ostim ve İvedikten Sonra; Sıra Nerede ve Kimde?

Ankara Ostim ve İvedik Organize Sanayi Bölgelerinde iki ayrı işyerinde 3 Şubat 2011 tarihinde ardı ardına meydana gelen ve biri meslektaşımız 20 insanımızın hayatını kaybetmesine ve 50 üzerinde çalışanın da yaralanmasına yol açan patlamalar hepimizi derinden üzdü. Öncelikle, yaşamını yitiren canlarımızın yakınlarına başsağlığı, yaralananlara acil şifa diliyoruz.

Her yıl ülkemizde yaşanan ve binlerce insanımızın hayatını kaybettiği ve on binlercesinin yaralandığı, iş göremez durumda kaldığı **iş cinayetlerinden** birini daha bu kez Başkent'in merkezinde gördük. Bu toplu cinayet ile birlikte sadece 2011 yılında hayatını kaybedenlerin sayısı 50'yi aştı.

Söz konusu iki işyerinde meydana gelen patlamalar, ülkemizdeki işçi sağlığı ve iş güvenliği uygulamalarının yanlışlığını bir kez daha gözler önüne sermiştir. Siyasal iktidarın, işçi sağlığı ve iş güvenliği alanını piyasalaştırmaya yönelik bakış açısıyla, bu tür cinayetlerin birçok defa daha yaşanması ve insanımızın bu **iş cinayetlerinde** hayatlarını kaybetmeleri kaçınılmazdır.

Siyasal iktidarın ve ilgili bakanlığın iş cinayetleri yaşandıktan sonra yaptığı açıklamalar artık bizi şaşırtmamaktadır. Siyasi iktidar, iş yaşamındaki olumsuzlukları, ilkel çalışma koşullarını, taşeronlaştırmayı, iş güvencesiz çalıştırmayı, sendikasızaştırmayı, kayıt dışılığı, denetim eksikliğini ve iş cinayetlerinin önemli temel nedenlerini tartışmak ve çözmek yerine, sorumluluğunu üzerinden atmaya çalışmaktadır.

Uzun zamandan beri gündemde olan, tüm çalışma alanını kapsayan, demokratik katılımcı bir işçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili yasal mevzuat tüm ısrarlarımıza rağmen çıkarılmamaktadır. Mevcut yasal düzenlemelerin yetersizliklerini söylememize ve yanlışlıklarını yargıya taşımamıza, konu ile ilgili Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na defalarca görüşlerimizi iletmemize rağmen, görüşlerimiz dikkate alınmamaktadır.

Bizi dikkate almayan Siyasal iktidara ve ilgili bakanlığına soruyoruz: **Ostim ve İvedik'ten sonra; iş cinayetlerinde sıra nerede ve kimde?** Bakanlık bu soruyu yanıtlamak zorundadır.

Birliğimiz ve bağlı odalarımız çalışma yaşamındaki sorunları çözecek, çağdaş, demokratik ve katılımcı; tüm çalışanları iş güvencesinden yoksun bırakmayacak, taşeronlaştırmayı, sendikası ve sigortasız çalışmayı ve kayıt dışılığı ortadan kaldıracak bir **çalışma yasasının**, buna bağlı olarak bilimin ve teknolojinin ışığında insan odaklı **işçi sağlığı ve iş güvenliği yasasının** oluşturulması mücadelesinden geri adım atmayacaktır.

TMMOB "**iş cinayetleri durdurulsun**" diyor.
TMMOB "**önce insan**" diyor.

Mehmet Soğancı
TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı

OSTİM'deki Facia ve İş Güvenliği ile İşyeri Denetimleri

"Kabahat Samur Kürk Olsa Kimse Giymez"

Raşit Gökçeli

Giriş

Bayrampaşa'daki patlamadan bu yana üç yıl geçti; olayın sorumluları ile ilgili olarak yürütülen adli soruşturmalarda ve mahkeme safhasında bir arpa boyu yol alındığı söylenebilir mi? Ülkemizde iş güvenliği ile ilgili var olan kapsamlı mevzuata karşın konu bir türlü çözülüyor. Şimdi de Ankara'da OSTİM Organize Sanayi Bölgesinde yaşanan çifte felaket yürekleri dağladı.

Ancak "kabahat samur kürk olsa kimse giymez" özdeyişini hatırlatırcasına olayın sorumluluğunu tüm merciler birbirlerine 'havale etmekte'. Çalışma Bakanı İşyeri ruhsatlarının yokluğundan söz ediyor. Belediye Başkanı Belediyelerin Organize Sanayi Bölgelerinde 'yetkisiz' bırakıldıklarından şikâyetçi. Makine Mühendisleri Odası ise daha 2009 senesinde Çalışma Bakanlığı'nın Yönetmelik değişikliği yaparak işletme belgesi zorunluluğunu ondan fazla işçi yerine, elliden fazla işçi çalışan işyerlerine getirdiğini, böylelikle birçok işyerinde denetim yapılamadığını hatırlatıyor!

Anlaşılan bu gidişle OSTİM faciası da bir süre sonra sahipsiz kalma tehlikesi ile karşı karşıya! Ülkemizde elliden az sayıda işçi çalıştıran işyerlerinin oranı yüzde doksan sekiz! İş kazalarının yüzde altmış üçü de bu tip işletmelerimizde oluşmakta. Oysa ülkemizde işyeri güvenliğini doğrudan ya da dolaylı olarak ilgilendiren mevzuat bir masanın üzerini kaplayacak kadar bol! Ancak bu mevzuatın gerektirdiği önlemlerin pratikte uygulanmadığı da ortada.

Uzman görüşleri

Ülkemizin değerli kent plancılarından Ömer Kırıl'ın son OSTİM faciası konudaki görüşleri şöyle: "Büyükşehir Belediye Yasasının 7. maddesinde tehlikeli kullanımlar, afet ve acil durumlarla ilgili görev, sorumluluk ve yetkiler açıkça tanımlanıyor. Ayrıca Belediye Yasasının 53. maddesinde "Afet ve Acil Durum Planı" yapma görevi tüm belediyelere verilmiştir. Belediye İtfaiye Yönetmeliğinde İtfaiye teşkilatına

i) İmar planlarına göre parlayıcı, patlayıcı ve yanıcı madde depolama yerlerini tespit etmek,

j) İşyeri, eğlence yeri, fabrika ve sanayi kuruluşlarını yangına karşı önlemler yönünden denetlemek, bu konularda mevzuatın öngördüğü izin ve ruhsatları vermek,

görevleri verilmiştir. Kısaca Büyükşehir Belediyesinin sorumluluğu çok açıktır. Peki, bu yetki, görev ve sorumluluklar stratejik plana yansımış mıdır? Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin 2007-2011 Stratejik planında yer alan ilgili hedef ve faaliyetleri aşağıda verdim.

1.3.2. Afet Yönetim Planı için gerekli çalışmalara katılmak.

"16.8.No'lu HEDEF

1.3. Olası bir afet için afet öncesi, sırası ve sonrasındaki hazırlıkları kapsayacak afet yönetim planı ve afete yönelik dönüşüm eylem planlarının hazırlanması.

16.9. FAALİYETLER

1.3.1. Afet bölgeleri için mikro bölgeleme çalışmaları gerçekleştirmek

4. Belediye üstlenmiyor; valilik üstlenmiyor; Bakanlık üstlenmiyor Burasının alan yönetimi kime ait?

5. Olay sonrasında itfaiye hizmete koşup geldiğine göre, aynı itfaiyenin de denetim ve izin verme hak ve yetkileri olması gerekirdi

6. İtfaiye kime ait? Tabii ki Büyükşehir Belediyesi; o halde Gökçek de bu sorumluluktan sıyrılmaz; ya da ultimatom çeker, kendisine denetim yetkisi verilmediğinden yakınıyorsa bu hizmeti vermekten de sarf-ı nazar eder.

Bilimsel açıdan bu olay derinlemesine incelenmeyi hak ediyor; savcıların yapacağı inceleme korkarım bizim bakış açımızı doyurmayacaktır. Yalnız yönetim boşlukları ve sorumsuzluklar zincirinin irdelenmesi değil, insan değerleri ve çekilenler açısından da büyük acı veren bir durum; insan değeri orta çağda bile bundan daha yüksek idi; kimse insancıkların ne koşullarla çalışıp tehlikeleri göğüslediklerini, nasıl can verdiklerini konuşmuyor; Yalnız bu acıyı İstanbul'da maytap fabrikasında çekmiş olanların yakınları İstanbul'da yürüyüş yaptılar. Ölenlerin ailelerine maaş bağlamakla işi yine kapatma davranışındalar; yani yine 'yara sarma'!! Bunlar bana yalnızca tiksinti duygusu veriyor. Ancak Büyükşehir Belediyesi de yukarıda verdiğim yasal çerçeveye içindeki yükümlüklerinden kurtulamaz."

OSTİM Sanayi Bölgesindeki İşçi Örgütlülüğü Düzeyi

OSTİM Sanayi Bölgesinde çalışan işçi sayısının yüz elli bin olarak tahmin edildiği, beş bin civarında işyeri bulunduğu da edinilen bilgiler arasında. Ortalama yedi ya da sekiz işçi düşüyor işletme başına. Genelde beş ile yirmi beş arasında işçi çalışmakta bu işyerlerinde. Sendikacılar bu işyerlerinde işçiler ile yaptıkları görüşmeleri naklettiklerinde görüyor ve anlıyoruz ki, buralarda bu işçiler hiçbir zaman bir 'denetim' yaşamamışlar, bu bölgede iş hastalıkları ile ilgili doğru dürüst tedbir alınmamış, bölgede çalışanlar iş güvenliği konusunda standartlara uygun 'eğitime' tabi tutulmamışlar. Esasen esnek üretim koşulları içerisinde varılan noktada elliden az sayıda işçi çalıştıran sanayi işyerlerindeki (özel sektördeki) sendikalaşma oranı da yüzde dörtlere kadar gerilemiş durumda.

Sendikalar ve Meslek Odalarına Düşen Görevler

Böylesi bir ortamda emekten yana olan sendikalar ile meslek Odalarına düşen görevler de bulunmaktadır: Sendikaların Tabip Odaları ile birlikte davranarak ve Çalışma Bakanlığı'nı zorlayarak 'İş Sağlığı ve İş Güvenliği Enstitüleri' kurulması yönünde önyak olmaları gerekmektedir. Meslek Odalarının gerek Yapı Denetim Yasası'nda yer alan gerekse Yangın Yönetmeliklerinde yeri olan 'malzeme laboratuvarlarının' kurulmasını, gerekirse TMMOB Yasası'nda yer alan 'İştirak Gelirleri' maddelerine dayanarak 'döner işletmeler' kurarak Avrupa müktesebatına uygun (CE) koşullarına haiz malzeme üretimini denetleyecek laboratuvarlar kurmaları gerekmektedir. Bu tür uygulamalar anılan kuruluşların toplumsal meşruiyet zeminlerini de güçlendirecektir.

Çare : Sanayi İşyerleri Denetim Yasası ve buna

eklemlenmiş Meslek Sorumluluğu Sigortası Mekanizması

Hâlihazır durumda akla gelen bir diğer çare ise sorunu yasal bir düzenleme ile 'denetim şirketleri' aracılığı ile çözmektir. Ülkemizde bunun örneği de var: Yapı Denetim Yasası bazı eksikleri ve uygulamada henüz yetersiz kalan yanları olmasına karşın uygulandığı illerimizde inşaat sektöründe kayda değer bir disiplin ve kalite artışı getirmiş durumda. OSTİM ve benzeri Organize Sanayi Bölgelerini ve bir milyon dört yüz bini bulduğu söylenen irili ufaklı sanayi işletmelerini kapsayan "Sanayi İşyerleri Denetim Yasası" bir an önce yürürlüğe konularak sorun hem de 'özel sektöre' ihale edilerek bir ölçüde çözülebilir. "Sanayi İşyerleri Denetim Yasası" ve bu yasaya bağlı olarak oluşturulacak "yönetmelikler" bir an önce yasa koyucu tarafından

oluşturulmalıdır.

İş Güvenliği Yasası, Yangın Yönetmelikleri ve esasen

ÖZEL BÖLÜM

Kent ve Mekânda Cinsiyetçilik

Bülten'in bu sayısında 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nden yola çıkarak cinsiyet ve mekânın kurduğu ilişkiyi pratik deneyimlerimizden yola çıkarak tartışmak istedik. Bu sebeple toplumsal cinsiyetin kentle kurduğu ilişkiyi, hâkim ideolojinin mekânı kullanarak toplumsal kabuller oluşturulmasını, mekân aracılığıyla deneyimlediğimiz ve zaman zaman kabullendiğimiz toplumsal cinsiyet rollerinizi ve farklı cinslerin haklarını masaya yatırdık. Gündelik hayatta hepimizin düşündüğü, ancak günün koşturmacası içinde bir kenara bırakabildiği toplumsal cinsiyet tartışmalarını serzeniş olmanın ötesinde, toplumsal muhalefetin önemli ve belki de en can alıcı unsurlarından biri olarak yeniden-okumak dileğiyle...

Kente Cinsiyetlendirilmiş Bir Mercekten Bakış

Yıldız Temürtürkan

Toplumsal cinsiyetin sosyal ve mekânsal inşasında kentlerin taşıdığı önem üzerine giderek daha fazla düşünmeye başladık. Kent, toplumsal cinsiyeti eşitsizliğin yaşandığı esas alan olarak ön plana çıkmaya başladı. Çünkü kentler, cinsiyetlendirilmiş norm ve kimliklerin üretim, tüketim ve yeniden üretim sürecinde kilit mekânlar işlevi görürler. Aynı zamanda evde, kamuda ve hareket halinde yaşanan gündelik rutinlerin cinsiyetlendirilmiş somut hali ve toplumsal gerçekliği de kentleri biçimlendirir.

Genellikle kentsel tartışmalar, toplumsal cinsiyet merceğinden süzülmediği için eril alanı sorgulamaktan

uzaktır. Kente dair yazın ve tartışmalar, erkek merkezli olmanın yanı sıra Batı-merkezli bir bakış açısını yansıtır.

'Aşına Olunan Her Zaman Bilinen Değildir'

Hepimizin yakından tanıdığı 'gündelik hayat' terimine nadiren devletler ve bilim insanları özel bir önem bahşeder. Oysa Henri Lefebvre, gündelik hayatı gübreye benzetir: "hayat-veren bir güç kaynağı gibi çalışır ancak ayakaltında çiğnenirken çoğunlukla gözden kaçır."'

Gündelik hayatın olağan anlarının farkına varma, kent

sakinlerinin çeşitliliğine ve karmaşıklığına şahitlik eder. Gündelik hayatın birleştirici bir kavram olmasının nedeni, kent ve toplumsal cinsiyet tartışmalarını harekete geçirmesinin yanı sıra dönüştürücü olma potansiyeli de taşımasıdır.

Kentlerin ve toplumsal cinsiyetin popüler olarak nasıl temsil edildiğine bakarak, kentlinin hayal gücünde kentsel yaşamı tipik olarak tanımlayan şeyin can sıkıntısından ziyade korku olduğunu duyumsarız. Domosh ve Seager, 'on dokuzuncu yüzyıl Paris veya New York sokaklarında (uzun adımlarla aylak aylak) gezinen yalnız erkek' tarafından temsil edilen kentlerin her zaman erkek zevklerini yansıtacak şekilde 'riskli ve heyecan verici' olarak betimlendiğini ileri sürer.

Kentsel tasarım, erkek ve kadın kimliklerini çeşitli biçimlerde yeniden üretir. Popüler kültür işaretleri ve metinleri (müzik, film, reklam ve tasarım markalarından duvar yazılarına kadar), bu süreçte önemli bir rol oynarlar.

Bazı binaların, anıtların, sokakların ve işaretler sisteminin biçimi ve işlevinden 'iyice okunabilecek' iktidar ve boyun eğme, tahakküm ve direniş öyküleri, kolayca göze çarpar. Knox ve Pinch'in gözlemlediği gibi: "Mimari teoride basmakalıp bir tema, tasarımın 'eril' ve 'dişi' elementlerinin dışı vurumu oldu. Esas itibarıyla bu kaba anatomik referansı içeriyordu: fallik kuleler ve göğüze benzeyen kubbeler. Gökdelenler, mesela, sermayenin erkek karakterinin cisimleşmesi olarak görülebilir."

Tek-cinse ait okullar, kolejler, centilmen kulüpleri ve toplanma yerleri mirasının şaşırtıcı bir biçimde varlığını sürdürmesine rağmen, erkekler ve kadınlar, herhangi bir dar anlamda aynı-cinse ait belli bir meskene nadiren hapsolurlar. Kaldı ki, 'kadınlara mahsus mekânların kadınları güçlendirdiği mi yoksa onları bir özel ihtiyaçlar gettosu tuzağına düşürdüğü mü konusunda fikir ayrılığı yaşanır' (McDowell 1999: 119). Bazı kadınlar, kadına yönelik erkek şiddetinden uzak bir sığınak olarak kadınlara mahsus mekânlar ve örgütler kurma hakkını ileri sürerken, cinsiyetlendirilmiş kent teorisine dair 'daha ilginç bir proje' de, 'cinsiyetçi olmayan ya da cinsiyete mahsus (erkek-merkezli) olmayan bir kentsel çevrenin neye benzeyeceği üzerinde düşündürmektir' (McDowell 1999: 120).

Mekânın cinsiyetlendirilmesi, toplumsal geleneklerde ve biçimsel yasalardaki değişikliklerle sürekli dönüşüme tabidir. Batılı şehirlerdeki kamusal mekânlarda yalnızca kadınların girebildiği bebek odalarının giderek annelerin

yanı sıra babalara da küçük çocuklarına bakma imkânı veren üniseks odalara dönüşmesi örneğini ele alalım. Bu gibi değişiklikler çok tedrici yaşanır; çünkü toplumsal davranış ve gelenekler bir gecede değişmez ve değişen zevk ve beklentilere yanıt verecek binaların biçimini değiştirmek zaman ve para gerektirir.

Batılı post-endüstriyel kentlerde erkek 'merkez' (kent) ile kadın 'perifer' (varoş) arasında yapılan ayırım popülerdir. Üstelik uzun süre önce klasik feminist metinler, kamuoyunun gözü önünde yapılan ücretli işlerin 'yüksek statüsü' ile evde ve topluluk içinde yapılan ücretsiz ev içi 'görünmeyen' işlerin 'düşük statüsü' arasında popüler olarak çizilen statü ayırımı konusunda farkındalık oluşturdular.

Mühendislik ve teknolojik yeniliklerin (gökdelenleri olanaklı kılan asansörler, taşıma alanını genişleten otobanlar ve elektrikli raylar) büyüme yönetimini büyük oranda biçimlendirildiği küresel kuzeyde, yukarı ve dışa doğru genişleyen bir kombinasyon aracılığıyla hızlı kentsel büyümeye yer açıldı. 'Gökyüzündeki kentler' için yüksek binalar inşa etmenin yapım maliyetleri, bu binaları, çok uluslu şirketlerin yatırımlarına iyi bir kazanç gördüğü kent merkezinde getirisi olan arsalarla fiilen sınırlar. Buna karşın, düşük yoğunluklu dışa doğru genişleme, yöre-kentler, yatak odası yerleşimleri ve 'saçaklanma' yaratır. Araba sahibi olmanın yaygınlaşmasıyla birlikte yerleşim hareketliliği ortaya çıkar. O halde 'yöre-kentlere taşınma', aile şekline, özellikle müstakil aile konutu, bir avlu veya bahçe ve

oyun alanları ve iyi donanımlı okullar gibi aile konforları arayışına sıkı sıkıya bağlıdır.

Yaygın olan algıya göre; kentler (cinsel, politik ve entelektüel bakımdan kendisi olması için özgürlük sunarak) insanları 'özgürleştirir' oysa yörekentler bu arzuları ezer ya da bastırır (Lees 2004:9). Yörekentleşmeyi temelden destekleyen şehir planlamadaki erkek-merkezlilik üzerine yazan uzun bir feminist yazın geleneğine karşın son feminist eleştiriler, bu kent/yörekent ikiliğini tasfiye etmeye çalışmaktadır.

Post-endüstriyel soylulaştırma emlak spekülasyonu yardımıyla şehir merkezinde daha önce girilebilir olan yerlere düşük ve hatta orta gelire sahip ailelerin ücretle girmesi sonucunu üretir. Dahası, girişini anahtar taşıyan veya aidat ödeyen site üyeleriyle sınırlayarak daha önce girilebilir konut yerleşmelerinden genel halkı fiilen dışlayan güvenlik kontrollü veya dışa kapalı konut yerleşmelerinin çoğalmasındır. Ayrıca dışa kapalı konut yerleşmeler şeklinde bu uluslararası trendinde belirgin olan, nispeten yeni, sadece yetişkinlere yönelik konut yerleşmeleri fenomenidir. Buralarda yaşayanların çocuksuz olmaları ve çocuk yapma niyeti taşımamaları gerekir (hatta bazı durumlarda çocuk ziyaretçi bile çocuk kabul etmeyeceklerini taahhüt eden bir sözleşme imzalamaları gerekir)

Kente ve kentleşme trendlerine cinsiyetlendirilmiş bir perspektiften bakmaya çalıştığım bu denemede Vanport Şehri Deneyine değinmeden geçemeyeceğim. Bazıları

feminist ütoppyaya yaklaştığını düşünürken bazılarının da kolektif, bürokratik bir tavşan yuvasına benzettiği Vanport Şehri Deneyi, ütopya tartışmasına yararlı katkılar sunabilir.

Vanport Şehri, savaş sırasında Wilhelm Kaiser'in tersanesinde çalışan kadınları barındırmak için inşa edilmişti. Bu kadınların çoğu evli ve çocukluydu ve kocaları silahlı kuvvetlerdeydi. Bu nedenle, zor bir dönemin sonuna kadar bu işçi kadınlar bekâr annelerdi. Ve Kaiser, mimarlarına, annelik ve ücretli işçilik şeklindeki 'ikili rollerini' olabildiğince kolaylaştıracak bir şehir inşa etmeleri talimatını verdi. Her bir ev, çocuk bakım merkezine yakındı. Bu merkezler günde yirmi dört saat açıktı ve sadece çocuklara değil aynı zamanda annelere de vardiyaları bittiğinde alıp götürecekleri sıcak yemek sağlıyordu. Böylece, yorgun oldukları zaman yemek pişirmek zorunda kalmıyorlardı.

Çocukların okul ve ev yaşamlarının entegrasyonunu geliştirmek için günlük bakım merkezlerinin pencereleri, tersanelere bakacak şekilde inşa edilmişti. Çocuklar bunların yardımıyla annelerinin yaptığı gemilerin suya inişini izleyebilirlerdi. II. Dünya Savaşının sonuna kadar Vanport Şehri, beyaz, zenci Amerikalı, Asya ve Hispanik kökenlerden gelen kırk bin kişiyi barındırdı. Genellikle hepsi bir arada huzur içinde yaşıyorlardı Ancak savaştan sonra şehrin büyük bir kısmı boşaltıldı ve geriye kalanı da bir selde yıkıldı. Bir zamanlar kuzeybatı ABD'nin en büyük beşinci şehri olan yer, bugün bir park alanıdır.

Eril Kent İmgesine Tadilat

Levent Şentürk

Güneyimizdeki ülkelerde eril kent imgesine yönelik ciddi bir tadilatın başladığı bir döneme girildi. Bizde ise, ısınan seçim ortamıyla beraber, eril kartların birer birer açıldığı görülüyor. Taraflar bir sertleşme yarışı içinde otoriter dili yükseltiyor. Bu durum kuşkusuz kentlerin daha yaşanabilir yerler olmasını sağlamıyor, tam tersi. Bu konuda ne yapılabilir?

Kevin Lynch, 1960'ların başlarında yayınlanan *Kent İmgesi* adlı eserinin hemen girişinde, kentin okunaklılığı ilkesine vurgu yapar. Okunaklılık, bir kentte yaşamak için olmazsa olmaz şeylerin başında gelir, yoksa insan

kendisini bir kaos içerisinde bulabilir Lynch'e göre. Kuşkusuz, aradan yarım yüzyıl geçtikten sonra, günümüz kentinin görsel bütünlüğüne ilişkin sorunlardan çok daha büyük ve karmaşık bir sorun ve söylem alanı mevcut. Sözgelimi günümüzde kentlerin bütüncül bir estetik kritere göre biçimlenmesi talebi, cinsiyetçi pratiklerden ayrı düşünülemez: Kentin okunaklılığını kimler istemektedir? Kentin okunaklılığı kimlerin yararına ve kimlerin zararına vuku bulacaktır, gibi. Bu bağlamda, J. C. Scott'un *Devlet Gibi Görmek*'teki eleştirel yaklaşımının güncelliğine dikkat çekmekte yarar var.

Günümüzün kentnin eril niteliğini yaygın olarak sorgulamak, güç görünüyor. Eril normativizm, televizyon kanallarının gündelik dilinde sürekli dolaşımında. Sözelimi, TV reklamlarının cinsiyetçi alt bildirimler taşıması, yerli televizyon dizilerinin eril tarihselciliği, evdeki erilliğin tüketimine ve üretimine katılıyor. Bu üretim ve tüketimin sahnesi olan kent ise, ülkenin her yerinde TOKİ tarafından 'ucuza' üretilmeye çalışılıyor. Bu sahnenin aktörü olan kurumun, TOKİ'nin evrensel standardı nokta blok apartman tipolojisinin fallik, homojenize bir kentsel düzen ikonografisi ürettiği, tamamen normalleştirilmiş durumda. Söz konusu tipolojinin, Scott'un yüksek modernizmin eleştirisi bağlamında dile getirdiklerine benzer sonuçlara yol açması için birkaç on yıl geçmesi gerekebilir. Genç kuşaktan mimarlar arasında bile, bu tasarım problemini temel alan, durumu değiştirmek için tasarım enerjisi harcamaya istekli çok az insanın var olduğu göze çarpmakta. Nokta blok düzenine göre kurulu sterilize ve kapalı çevrelerin üretmekte olduğu devasa ölçekli bireysel mutsuzluk, tecrit edilmişlik, kapatılma ve yalnızlık ortamının, konut yatırımı maliyetini kat be kat aşacak travmatik ruhsal bozukluk faturasının ne boyutlara varabileceği konusunda henüz kimse ciddi bir endişe taşıyor. Cümleten kıyamet sonrasına yatırım yapan yeni orta sınıflar olarak, lüks anlayışlarımızı gentrifikasyon baronlarının kalibre ettiği niteliklere uyarlamak konusunda hırçın bir kararlılıkla davranarak, gelecekte kazanacağımız tüm paraları, yeni mutluluk ve güvenlik yuvalarına boca ediyoruz.

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nde öğrenciler tarafından kırk yaşın altında bir grup mimarla yapılan görüşmelerin kayıtları, toplumsal cinsiyet meselesine yönelik duyarlılığın düzeyi konusunda veriler içeriyor. İstanbul'da mimarlık yapan ve genç kuşağı temsil ettiği söylenebilecek mimarlara, toplumsal cinsiyet eşitsizliğine dair yöneltilen soruların çoğunlukla yanıtsız kalması bir gösterge sayılabilir. Öğrencilerin mimarlığın erkek mesleği olup olmadığı, kadınların meslekteki yükselme şansları, kadın çalışanların durumu gibi sorun alanlarına yönelik meraklarının giderilememesi, yanıt verenlerin çoğunlukla erkek olmasıyla kuşkusuz bağlantılı. Bu durum, genç kuşaktan kimi mimarların, bir önceki kuşağın meslek, tasarım, ölçek, kimlik, coğrafya gibi konularla ilgili yaklaşımlarına eleştirel bir kapasite ile yaklaşma becerisi değiştirmelerine karşın, aynı kapasiteyi erillik için

kullanmayı savsakladıkları veya daha kötüsü, erilliği araçsallaştırmayı sürdürdükleri anlamına gelebilir. Görüşülen mimarların çevre, kent, kozmopolitizm, profesyonellik gibi konularda büyük ölçüde duyarlı yaklaşımlar sergilemeleri kuşkusuz önemli. Bunların dışında kalan genç mimarların ne düşündüğünü anlayabilmek ve genele yayılan sonuçlar çıkarabilmek için çok daha fazla mimarla görüşmek gerekeceği açık. Keza, istihdam ekonomi-politikalarının veya yarışmacılıklarının ne zaman genç işgücünün yasal olarak sömürülmesine veya sosyal Darwinizme doğru evrilme istidadı gösterdiğini anlayabilmek için de öyle. Mimarların kentle veya tasarım felsefesiyle ilgili konularda ne zaman duyarlık üretip, ne zaman modern babalarının ilkelerine sadakat gösterdikleri de izlenmeye değer bir tablo oluşturabilir. İstanbul dışındaki coğrafyaya uzandığımızda, eril söylemin keskinleştiği, bu kez alışıldık faşizan/şöven söylemlerle İstanbul-karşıtı bir biçime büründüğü; İstanbul'u hem coğrafi, hem entelektüel olarak hedef aldığı görülüyor ki bunda herhangi bir ilginçlik göze çarpmıyor.

Eskişehir'de Tepebaşı Sağlıklı Kent Konseyi Kadın Çalışmaları (TSKKK), Sağlıklı Kent Hareketi bağlamında 'Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Şehir Protokolü'nü yaygınlaştırmak ve kentte kurumsallaştırmak adına, Prof. Dr. Yasemin Balcı ve arkadaşlarının önderliğinde bir çalışma başlatmış, 2010 yılında on maddelik ilkesel bir metin belirlemiştir. Protokol, insan hakları ihlallerine karşı mücadele, kadına yönelik şiddeti kurumsal işbirliği içinde engelleme, yasal sorumlulukları yerel olarak hayata geçirme, internet ağı üzerinden veri paylaşma, yerel bilinçlendirme, yasal, psiko-sosyal ve ekonomik tedbirler alma, kurumsal alt protokollerin yapılması, aylık veri güncelleme ve yıllık faaliyet raporu oluşturulması ve "protokolü imzalayan bütün kurum ve kuruluşlar[ın] kadının insan haklarını öncele[me], koru[ma], geliştir[me], yaygınlaştır[ma] ve savun[ma]"sıyla ilgili bir çerçeve çizmektedir.

Protokol taslağının özellikle altıncı maddesi, bu yazı kapsamında beni ilgilendiriyor: "6. [Eskişehir'de bu protokole taraf olan bütün kurum ve kuruluşlar] Kadının insan haklarını ihlal eden şiddet ve cinsiyet ayrımcılığı içeren söylemlerden arındırılmış ortak bir dil; eğitim stratejisi ve tutum oluşturur; bunun yaygınlaştırılmasında aktif rol alır."

Erilliği konu edinebilmenin güçlüğü nereden geliyor? Hegemonik olanı etraflı biçimde eleştirdiğimizde, erilliğin eleştirisini de yapmış oluyor muyuz? Bir yanıla kuşkusuz evet: Hegemonik yapıların hemen her zaman minör olanı dışlayıp hareketsizleştirecek bir şiddet potansiyeli taşıdığını bildiğime göre, hegemonik olanı belirlemem ve üzerine düşünüp konuşmam, üretmem, erilliğin gerilemesine yönelik bir adım olarak değerlendirilebilir. Öte yandan, cinsiyetli bir kimliğin içinden [erkek olarak], zaten hali hazırda 'ezen' gücün içinden konuşuyor olmakla, bizatihi kendi eleştirimin içinde geçersiz bir bölge de üretiyorum; en azından meşruluğu sorgulanmaya muhtaç bir öznelliğin parçasıyım.

Buna rağmen, yeni bir şey söyleme şansını asla yabana atmamak gerek: Hak ihlaline, faşizme, nefret söylemine, ayrımcılığa dille, eğitimle ve entelektüel kapasite ile yanıt üretmek bile yeterince önemli görünüyor içinde yaşadığımız koşullarda. Akademisyenler arasında, özellikle de erkekler arasında pek de muteber olduğu söylenemeyecek toplumsal cinsiyet meseleleri, bir grup kadının hobi olarak sürdürdüğü bir küstahlık tarzı olarak algılanıyor. Bu tarz bir düşünme çizgisi taşıyanların katında bu erillik meselesi değil, kadın meselesi: Erillikten yalnızca övgü ile söz edilebileceğini düşündüklerinden, bir erkeğin kalkıp erkeklik üzerine münafıkça konuşması hayret ve öfkeyle karşılanıyor doğal olarak.

Yeni ne söyleyebileceğim kuşkusuz, geniş anlamda

benim derin bir problemim olmaya devam edecektir: Cinsel organlarım formaldehitte durmadığına veya -270 derecede güvenlik altına alınmış olmadığına göre, geleneksel olarak erkek olan bana sunulmuş, kullanımına tahsis edilmiş sürüyle güç aracını kullanmaktan imtina ettiğimi mi söyleyeceğim? Bunu da sırf iyi bir erkek olduğum, toplumun vicdanlı bir bireyi, iyi bir eş ve baba olduğum, başkalarını ezmekten nefret ettiğim için veya birilerine sarkıntılık etmeyi kendime yakıştıramadığımdan yapıyorum, öyle mi? Buna -başta kendim olmak üzere- kim inanırdı? Kendi cinsiyetime veya karşı cinsime veya kendini bunlara ait görmeyenlere yeni ne söyleyebilirim? Cinselliğimin hangi kategoriye ait olduğuna dair özbilimcimle mi, yoksa yalnızca ayıp olmasın diye mi erkek olduğumu söylüyorum?

Kendi cinselliğimin belirsiz topoğrafyası, toplumsal cinsiyet meselesindeki büyük insani gerilimi fark etmeme engel değil. Bir erkek olarak bu ülkede yaşayan eğitilmiş biri olduğuma göre, sıradanlığımı, utancımı ya da herhangi bir şeyi bahane ederek erillik konusunu örtbas etmeye hakkım olamaz. Cinsiyetli olmamın güçlüklerinden veya trajedilerinden söz etmem, kuşkusuz anlamlı olabilirdi ama benden beklenen, toplumsal cinsiyet konusunda volkanbilimcilik yapmam değil, çoktan oluşup soğumuş topraklar üzerinde olup biten şiddeti azaltmak hakkında soğukkanlı gözlemler yapmamdır. Kendi cinsel varlığıma nasıl mesafe alacağımı düşünmeyi erteliyorum: Erkek gibi davranma halime dair özbilincimi, mizaha başvurmadan, nasıl askıya alacağımı da; alabilme ihtimalimin olup olmadığını sorgulamayı da. Şiirin sularına hiç girmeden, bedenimde biriken öfkeyi, eyleme güdüsünü, sevmeme ve özgürleşme potansiyelimi nasıl rasyonelleştirip ifade edeceğim gibi bir meseleyi de benzer şekilde erteliyorum. Çünkü hakkında konuştuğumuz mesele ruhsal çalkantılarımı değil, somut bir toplumsal gerçekliği temel alıyor. Bunu erkek olmamdan nasıl ayırabileceğimi ve kavonozlayabileceğimi tartışmayı içkili bir toplantıya da bırakabilirim. Kendimi diğer erkeklerden kategorik olarak ayrı görmeme karşın, yine de onlardan biri olduğum gerçeğini nasıl örtbas edeceğimi dert edinmiyorum kesinlikle, çünkü bunun zaten problem alanımızla hiçbir ilgisi yok. Kendimi veya başkalarını suçlamadan nasıl erkek olarak söz alabileceğim konusu, dille ilgili bir problem. Kendimi eril kentin dışında nasıl konumlandırabileceğim, bu soruya verebileceğim yanıtların yaratıcılığına bağlı. Kendimi bana verilmiş olan bilgiye, beni hep bir savaşa hazırlar gibi hayata hazırlamış olan söze kaptırıyorsam, feodalleşeceğimin resmidir.

Mahrem Değil Mahrumun Mekânı: Hanımlar Lokali

Fadime Yılmaz

Mahremiyetin mekân ile ilişkisi için oldukça temelsel denebilir. Örtünme, sonra barınma hatta tecrit gibi yollarla yaratılan; öncelikle bedensel olmak üzere; her ölçekteki mahremiyet az ya da çok fakat kesin bir şekilde mekâna müdahale ile mümkün. Bu fizikselliğin yanı sıra, mahremiyet onlarca sosyal katmanın bazen geliştiği, bazen örtüştüğü ama mutlaka birbirini etkileyerek bütünü oluşturduğu bir imgeler yığına da karşılık gelir. Şüphesiz 'kadın olma durumu' da bu katmanlardan en önemlisi, zira mahremiyetin tanımlandığı ana eksen kadın-erkek ilişkisi üzerinde geliyor ve garip bir şekilde erkekler de dâhil toplumun her kesimi 'özel hayatı'nı kadın üzerinden tanımlıyor. Durum böyle olunca, kadın mahremiyet-mekân ilişkisinde de belirleyici unsur olarak bir adım öne çıkmakta. Hatta kadın-mahremiyet ilişkisinin mekânsal temsiliyetinde gerçekleşen kırılmalar çoğu kez zamanının ruhunu belirleyici olmuştur; yeni bir sosyal düzenin kanıtı olarak algılanmıştır. Örnek lazım gelirse, Sadabad'i Osmanlı toplumunda yeni bir kamusalığın mekânı olarak imleyen kadının varlığıydı. Kadının kamusal alanda varlığı ve bu kadının mekânla ilişkisi Türkiye'de modernleşme için üzerinde çalışılması gereken en önemli noktalardan biri oldu. Öyle ki, Ankara sokaklarında modernleşmenin resmini arayanların, bunu bulduklarına dair kanıtı hep modern bir kadın figürü olmuştur.

Tarihte kalmış bu örneklerde olduğu gibi, şüphesiz kadın-mekân-mahremiyet üçlüsünün şu anki temsiliyetine de bakarak toplumda kadının yeri,

mahremiyet kavramının kendisi ve mekânın bütün bunları nasıl barındırdığı gibi noktalar aydınlatılabilir. Bu açıdan, Ankaralıların oldukça yakından bildikleri Büyükşehir ve İlçe Belediyeleri tarafında hizmete açılan "Hanım Lokalleri" de kendini kadın-erkek ayrımı gibi mahremiyetin ana eksenini üzerinden tanımlayan yeni oluşmuş bir bina programı olarak bu üçlü ilişkinin güncel halini anlamak adına göz önüne almaya değer.

Bu kadın odaklı kamusal ya da en azından kamuya ait mekân kadınların, özellikle ev hanımlarının, gündelik hayatta kullanabilecekleri mekânlar oluşturma çabasıyla yola çıkıyor. Kendi kelimeleri ile ifade etmek gerekirse; Hanımlar Lokali ile amaçlanan "Ankara'da yaşayan ev hanımı, çalışan ve öğrenci olarak yaşayan hanımların boş zamanlarını sosyal faaliyetler ile geçirebilecekleri" mekânlar yaratabilmek. Üyelik sistemi üzerinden çalışan bu merkezlerde; spor, sanat, ya da kişisel gelişim gibi birçok farklı alanda kurslar veriliyor. Burada altı çizilmesi gereken en önemli nokta sanırım, bu merkezleri farklı bir bina programı olarak tanımlayan tek özelliğin; adlarından da anlaşılacağı gibi; kadın kullanımına açık olmaları. Zira önerdiği her bir program şu an kent içerisinde ulaşılabilir durumda, bu merkezlerin tek argümanı ise bu programları toplu olarak "sadece hanımların" ulaşabilecekleri bir mesafede tutuyor olmaları.

Daha net bir şekilde ifade etmek gerekirse, bu program tipi kendi varlığını, ancak ve ancak cinsiyet ayrımı üzerinden olumluyor denilebilir. Her bina programının

hem fiziksel hem de sosyal bir ihtiyaç listesine karşılık geldiği düşünülürse, bu programı anlamak için de asıl sorulması gereken soru şu olmalıdır: Kent içinde dağılmış onlarca farklı aktiviteyi, bu doku içinden kesip koparmaya ve tek bir çatı altında toplamaya sebep olabilecek kadar güçlü bir cinsel mahremiyet ihtiyacı, ya da erkeksiz mekân yaratma zorunluluğu nereden kaynaklanmaktadır?

Cinsiyet ayrımının bir mekân arkitipini yaratmaya yetecek kadar güçlü olabilmesine getirilebilecek en basit açıklama din odaklı bir sebepleme ile yapılabilir. Ne de olsa, kadın vücudunun, hatta silüetinin açıkça sergilenmesine dair geniş bir yasaklar listesi dinin parçası olarak hayatımızdadır; bu yasakların mekânda böyle bir cinsiyet eksenli ayrılmaya yol açtığı düşünülebilir. Bu nokta kısmen doğru olsa bile, bu tarz dini kısıtlamaların lokallerin ortaya çıkışından çok daha önce var oldukları ve kadını lokale gitmeye mecbur bırakmak bir yana, evin içinde yaşamaya hapsedebilecek kadar güçlü olabildiklerini biliyoruz. O halde tek başına bu inanç sisteminin böyle bir mekânı yarattığını düşünmek güç. Buna benzer yine kısmi bir açıklama belki de egzersiz programları için getirilebilir. Bu durumda da, pazarlama stratejisinin kurbanı olan kadın, bedeninden fazlaca rahatsızdır ve bu rahatsızlığını; açıkçası çirkinliğini; gidermeye çalışırken karşı cinsin kendisini izlemesini istemeyebilir, kadın kadına egzersiz yapmanın mantığı da burada aranabilir. Yine de her iki açıklama da, ne bu kesin ayrılmayı yaratacak kadar keskin, ne de birbirinden bu denli farklı bir dizi aktiviteyi aynı çatı altına tutmaya yetecek kadar kuvvetli.

Yine bu kısmi açıklamaları yetersiz kılan başka bir nokta, bizzat bina programının kendi elleri ile onları yıpratmasıdır, zira program fizikselliği zayıf alt parçaları da kendi içinde bulundurularak ana ekseninin fiziksel mahremiyet olmadığı konusunda ipuçları verir. Oldukça uç bir örnek olsa bile, çarpıcı bir nokta bence lokallerin internet kafeleri üzerinden verilebilir. Minik bir kareli içerisine oturup, tamamen sanal bir aktiviteyi sadece kadınlara açık bir salonda gerçekleştirmenin fizikselliğinin ne denli zayıf olduğu açık. Bundan daha ötesi, katı bir dini söylemin internet gibi açık, geçirgen hatta aldatıcı bir ortamı onaylaması çok da mümkün görünmüyor. Yani fizikselliği az; dolayısıyla cinsel mahremiyetin ilgi alanına ilk bakışta girmeyen, ancak kontrolü oldukça zor bir program parçası bile merkezler de yerini alabilir. Benzer şekilde, cinsiyet ayrımı üzerinden şekillendirilmesi çok da makul olmayan bir başka mekân olarak kütüphanelerden de bahsedilebilir. Sonuçta kütüphane gibi anlamını, fizikselliğinden çok

oluşturduğu söylem üzerinden kazanan bir programın, fiziksel tecrit ile kontrol altına alınabilmesi mümkün değil. Bu gibi bir programın merkezin genel çerçevesi içerisinde yer alması fiziksel varlığından çok söylemsel bir uyuma ile mümkün.

Cinsiyet eksenli bir mahremiyet anlayışına çelişen benzer tutarsızlıklara program ölçeğinde daha sayısız örnek verilebilir. Ama cinsiyete odaklı bir ayrışma üzerinden kurulan bu söylemin elini zayıflatan daha büyük bir nokta, kadınların kenti ve merkezleri kullandıkları zaman aralıklarında yatmakta. Bu merkezlerin hedef kitlesi olan kadınların, yani ev hanımlarının eğer ihtiyaç duydukları gerçekten erkeksiz mekânlar olsaydı, bunu yapmaları için gün içindeki rutinlerini uygulamaları yeterli olurdu. Daha açık bir şekilde ifade etmek gerekirse, çalışma görevi üzerine yapışmış olan toplumun erkek bireyleri mesai saatleri içinde bu ve benzeri program parçalarına isteseler de katılamamaktadır; yani kentin birçok mekânı mesai saatleri içerisinde ekonomik ve sosyal düzen tarafından belli bir noktaya kadar elenmiş grupları barındırır. Başka bir deyişle zaten bir ev hanımı, mesai saatleri içerisinde nereye giderse gitsin karşılaşacağı insan grubunun çoğunluğu kendi gibi ev hanımlarından oluşacaktır. Garip bir şekilde, bu merkezler de sadece mesai saatlerinde hizmet vererek zaten elenmiş bir grubun kendini sanal bir şekilde yeniden tanımlamasına yol açıyor.

Görüldüğü gibi, bu merkezleri ortaya çıkaran salt cinsel mahremiyet ihtiyacı ve onun fiziksel mekânda karşılık bulma isteği asla değil. Bunun çok daha ötesinde bu merkezlerin önerdikleri kadınların hem kendileri hem de kent ile olan ilişkilerinde yeni bir biçim. Ve bu yeni biçimin, korumak bir yana gerçek anlamıyla mahremiyete tecavüz eden bir sosyal yeniden tasarlanma projesinin normalleştiricisi olduğu da iddia edilebilir.

Bu oldukça sert bir söylem olabilir ama yakından bakıldığında programın önerisinin bir nevi kontrol mekanizması olduğunu görmek zor değil. Burada belki de altı bir çırpıda çizilebilecek nokta bu merkezlerin kendi kullanıcı kitlesine nasıl işaret ettiği; yani kendi kullanıcılarını nasıl adlandırdığı. Bina bir Kadın Lokali değil Hanımlar Lokali'dir. "Kadın" ile "hanım" arasındaki ince çizgi ise başka örnekleri arka arkaya sıralayınca daha net bir şekilde görülebilir. "İş hanımı" ya da "ev kadını" gibi kelimeler dilin bir parçası değildir; doğru kullanımı "iş kadını" ve "ev hanımı"dır. Ama bir iş kadını evinin hanımı yapmanın yolu işinden ayrılması asla değil, kesin bir suretle evlenmesidir; yani bir erkekle ilişkisini meşru bir platforma taşıması, ya da

başka bir deyişle erkeğin mahremi olmasıdır. Kadın kelimesi bireysellik ifade ederken, hanım kelimesi ailenin bir parçasına karşılık gelir. Bu noktadan sonra, hanım hayatını bu rol ile birlikte gelen sorumlulukların gerektirdiği gibi düzenlemek zorundadır.

Bu ailevi sorumluluğu sırtına alan hanım için, hayat toplum tarafından kendine dayatılan, diğer aile bireylerinin hayatlarını kolaylaştırmak ve konforlarını arttırmak etrafında odaklanan, uzun bir listeler listesini tamamlamak amaçlı gelişiyor. Tam da bu nokta da; merkezler, ev hanımlarının ihtiyaç duydukları yeni becerileri onlara kazandırmak ve sosyalleşmeleri için yeni ortamlar sağlamak savı ile sayısız kurs ve eğitim programı açarak devreye giriyor. Ancak burada garip olan nokta, hiç bitmek bilmeyen bu gelişim söyleminde yatıyor. Merkezlerde önerilen programların tümü sadece eğitimle sınırlı kalıyor. Yani hanımlar lokallerde, her türlü alanda eğitim alırken, kazanılan becerilerin daha sonra kullanılabilmesine yönelik herhangi bir öneri getirilmiyor, ekonomik olarak kazanca dönüştürülmesinin ya da topluma herhangi bir şekilde katkı koymasının yolu açılmıyor. Sonuçta kadınların merkezler sayesinde elde edebildikleri sosyallik, ekonomik boyutu olmayan, ancak mahalle komşuluğunun bir model üstü bir arkadaşlık oluyor; tabi lokalin üyeleri de bu sosyalliği kaybetmemek uğruna bir kurstan diğerine merkez yollarını aşındırıyorlar. Yani verilen eğitimin topluma katkısı, olması gerekenin çok altında zorlama bir seviyede kalıyor.

Bu, üretim ilişkisi bulunmayan -yani maddi getirisi olmayan- sonsuz eğitim süreci ise "kişisel gelişim" miti ile normalleştiriliyor. Günümüzün popüler akımı olan "kişisel gelişim" mitinin esasında ekonomik sistemin dayattığı ve tüketimi sabit tutmak adına oluşturulmuş bir kurgu olduğunu söylemek haksız olmaz. Ev hanımlarının durumunda ise, aynı strateji ile amaçlanan kadınların aktif tüketiciler olarak kalmalarını sağlamak. Evinde olması halinde toplumsal tüketim kültürünün uzağında kalacak olan kadın, bu sınırlı sosyal ortam dâhilinde istikrarlı bir tüketici olarak varlığını sürdürür. İstikrar konusu hem maddi olarak tüketimi, hem de kurstan kursa girmeyi kapsayan bitmeyen bir kişisel gelişim sürecini kapsar. Bu şekilde hedef kitle olan ev hanımlarının iletişim kanalları ise talep ve tüketim gibi konuları destekleyecek biçimde açık bırakılmaktadır.

Tabi bu merkezlerin kadınları sosyal hayatı üzerindeki etkisinin bu tüketim odaklı söylemi dikte etmek olduğunu söylemek, merkezlerin mahremiyet kavramı üzerine yaptıkları kısıtlayıcı ve parçalayıcı etkiyi göz ardı etmek olur. Cinsel mahremiyetin korunması gereken tek

bireysel hak olduğu fikri, bu kısmi mahremi korumak adına diğer bütün bireysel haklardan vazgeçmeyi bir zorunluluk olarak dayatmakta. Aksine gerçek anlamda mahremiyet, cinselliğin çok ötesinde, kişinin tüm hak ve özgürlüklerini kapsayan bir dokunulmazlığa denk düşüyor. Abartılmış cinsiyet odaklı mahremiyetini korumak adına, bu tür merkezlere sığınan kadınlar, toplumun diğer sosyal ortamları üzerindeki haklarından farkında bile olmadan feragat etmiş oluyorlar.

Bu merkezlerin kadına el çektiği en önemli sosyal alan ise şüphesi kent mekânı. Esasında kent dokusu içinde dağılması gereken ve toplumun diğer sosyal ve ekonomik katmanlarına bağlanması muhtemel bir dizi programın, kapalı bir kutu içinde başı sonu olmayan bir döngü dâhilinde, tekrar tekrar yapılması kadının kent içindeki görünürlüğünü azaltır. Yani, merkezler bu görünürlülüğü soğuran çekim noktaları oluşturmakta; kadının sosyal katılımının ancak marjinal bir program aracılığıyla var olabileceği gibi eksik bir düşüncüyü olumlamakta. En azından kadını kentli olma ve kentli kullanma haklarını tek bir bina ile değiş-tokuş etmeye zorlamaktadır. Sonuçta kadınlar kent mekânından ve onun sunacağı fırsatlardan mahrum bırakıldığının farkına varmadan, merkezlerin kendilerine tanımladıkları dar ve dikte edici bir çerçeve dâhilinde ihtiyaçlarını gidermeye çalışmaktadırlar. Bu gibi bir kısıtlamanınsa, esasında özgürlükçü bir ortamdaki, sınırlı ve yönlendirmeci, kontrol altında tutmaya yarayan mekanizmaya geçiş olduğu açık. Bu sayede kadın, önceden belirlenmiş, oyalayıcı ve piyasanın isteklerine uygun bir şekilde davranacağı bir kapalı alanda yapay bir özgürlük hissi ile yaşamaya devam eder.

Daha da önemlisi, lokaller sayesinde yaratılan, erkeksiz mekânlar karşılığında ise kadınsız kentlerdir. Doğal olarak bu süreç sonucunda, Türkiye'de modernleşmenin Osmanlı Döneminde başlayan ancak, Cumhuriyetin ilanı ile hızlanan bir biçimde kendi ifadesini bulduğu kamusal alanda kadın imajı da silikleşmektedir. Fakat bu tarz bir geri çekilme, sadece kadının gündelik hayatına dair rutininin değişmesi ya da görsel eksiklik sorununa karşılık gelmemekte. Kent mekânının gerçek bir kamusal alan olarak işleyebilmesi için gerekli olan kadının varlığı, bu iki kutuplu toplumsal ayrışmayı dikte eden söylem tarafında baskılanmaktadır. Sonuçta ortaya çıkan, yapay kırılma aksları ile ayrılmış, bu aksların dikte ettiği zorlayıcı söylemler ile yönlendirilebilen, bu yapay aksların uğruna gerçek haklarında vazgeçirilmiş bir toplum olarak karşımıza çıkar.

Kadınların Kent Hakkı

Hossein Sadri

Kent hakkı 1968 yılında Henri Lefebvre tarafından ortaya konulan radikal bir paradigmadır. Bu paradigmanın amacı sosyo-mekânsal ilişkileri yeniden düzenleyerek, kent ölçeğinde bir vatandaşlık tanımı oluşturmak ve bu tanıma göre kenttaşların hakkını tanımlamaktır. Lefebvre'e göre kenttaşların kent hakkı, kent mekânını kullanmak ve kenti oluşturmak ya da değiştirmek hakkını içerir. Yani tüm kent sakinlerinin çeşitli farklılıklarıyla kentte barınma ve ihtiyaçlarına göre yaşam alanları olarak kentlerini şekillendirme hakkıdır. Ancak mekân üretim ve kullanım süreçleri dikkate alındığında, toplumun diğer alanlarında da olduğu gibi, iktidar ilişkileri dışlanmaları beraberinde getirmektedir. Ötekiler ve incinebilir gruplar kent mekânını kullanmaktan ve ihtiyaçlarına göre onu değiştirip, yeniden şekillendirmekten mahrum edilmektedirler. Kenti etkileyen iktidar ilişkilerinin en önemlilerinden ve kent hakkı konusunda yapılan çalışmalarda en çok ihmal edilenlerinden biri erkek egemenliğidir. Bu yazıda erkek egemenliğine karşı kadınların kent hakkı tartışılmaktadır.

KENT HAKKI

Lefebvre'in düşüncesinde, hayatı değiştirmek, aynı zamanda mekânı değiştirmek anlamına gelmektedir. Lefebvre'e göre, sosyal ilişkileri değiştirmek, sosyo-mekânsal ilişkilerin değiştirilmesi anlamında, yani yeni ve özgürleştiren bir mekân üretimi olmaktadır. Bu düşünceyle Lefebvre, 1968 yılında *Kent Hakkı* başlığında yayınladığı kitapla, kent hakkı kavramını ortaya koydu.

Lefebvre'e göre kent hakkının amacı kentsel mekânın kontrolünü iktidar ve sermayeden alıp kentte yaşayanlara aktararak kentsel mekânın temelini oluşturan güç ilişkilerini yeniden yapılandırmaktır. Bu nedenle de Lefebvre, kentlerde hâkim sınıf tarafından üretilen sosyal, ekonomik ve politik düzene karşı koymak için bireylerin kolektif eylemler oluşturabilme kapasitesine işaret etmektedir ve bu bağlamda kent hakkını, bir haykırış ve talep olarak tanımlamaktadır.

David Harvey, kent hakkını var olana erişim hakkından daha ziyade, var olanı değiştirme hakkı olarak nitelendirmektedir. Harvey, bu değişimi şöyle ifade etmektedir: "Eğer, deneyimle ve düşünerek, hayatlarımızı aşırı stresli, yabancılaştırıcı, ya da sadece aşırı renksiz, rahatsızlık verici ve tatmin etmeyici bulursak, o zaman niteliksel olarak farklı bir tür kent inşa ederek bu gidişatı değiştirmeye ve kendimizi yeni bir imaj altında yeniden yaratmaya hakkımız vardır".

Mustafa Dikeç ve Liette Gilbert, bu değişimin iki önemli boyutuna, mekânsal ve toplumsal boyutuna dikkat çekmektedirler. Onlara göre bu değişim bir taraftan kentsel mekânı üreten yapısal dinamikleri değiştirmeyi amaçlayarak, diğer taraftan ise, toplumsal değişimlere yol açarak gerçekleşmelidir.

Kent hakkının kontrol etme/demokratik katılım ve değiştirme/üretim olarak yukarıda bahsedilen bu iki önemli amacını, Lefebvre, *oeuvre* hakkı ve temellük hakkı olarak birbirinden bağımsız olmayan ve kent hakkını oluşturan iki hakla tanımlar. Lefebvre, "kentte yaşama sanatı" olarak, *oeuvre* hakkını faaliyetlere katılım olarak; mülkiyet hakkından farklı olan, temellük hakkını ise, zaman ve mekâna el koyma olarak nitelendirmektedir.

Mark Purcell bu iki hakkı şöyle açıklamaktadır:

a) Katılım hakkı devletin, sermayenin ve mekân üretimini etkileyen herhangi başka kurumun kentsel mekân üretimiyle ilgili karar alma süreçlerinde, kent sakinlerine merkezi rol tanıyan bir haktır. Kent sakinlerinin kentsel mekânlarda yaşam biçimlerini belirlemek için yaşanan mekânların oluşması süreçlerinde söz hakkı sahibi olmaları gerekmektedir. Onlara karar alma mekanizmalarının merkezinde yer alma hakkı verilmesiyle seslerinin sonucu etkileyebilecek kadar güçlenmesi ve kent hayatı üzerinde kurumsallaşmış bir kontrol mekanizmasının oluşması sağlanmaktadır.

b) Temellük hakkını Lefebvre, kentsel mekânın kent sakinleri tarafından gündelik yaşamlarında dolu ve bütün kullanımı olarak açıklamaktadır. Yani kentsel mekâna el koyma hakkı olarak temellük hakkı, "kentsel mekânın içinde yaşama, oynama, çalışma, onda temsil edilme, onu tanımlama ve işgal etme" hakkını içerir.

Katılım ve temellük hakları, kentsel mekânın kullanımı ve üretiminde vatandaşların aktif rol oynamasını ve kentin bütün imkânlarının ve kaderinin kentte yaşayanlara bırakılmasını talep etmektedir. Kent sakinlerinin farklı sosyal yapıları göz önünde bulundurularak, kent hakkı tüm farklılıkların kentte barınma hakkıdır. Don Mitchell farklılıkların kentte barınma hakkını kentin kamusalılığıyla temellendirmektedir. Mitchell'e göre kent sosyal etkileşim ve farklı insanların mübadele yapma yeridir, bu nedenle de kamusaldır. Kamusallık heterojenliği talep eder ve dolayısıyla kentin mekânı, farklılıkla karşılaşmayı garantiye alarak, heterojenliğin temelini temin eder. Çeşitli insanların kent için farklı projeleri vardır ve bu farklı projelerin kenti şekillendirme konusunda uzlaşmasıyla insanlar vatandaşlık hakkına erişirler. Zira kent bir *oeuvre* olarak kolektif projelerden oluşur ve böylelikle farklı insanların farklı yaşama ve ikamet etme biçimlerine olanak sağlar.

Mitchell temellük hakkını da, kentin mekânlarını kullanma hakkı, yani özetle kentte ikamet etme hakkı olarak açıklamaktadır ve bu hakkın sağlanması için bir öncelik olarak insanların uyumak, dinlenmek, kimseden izin almadan tuvaletini yapabilmek için bir yere sahip olma hakkının, basitçe barınma hakkının sağlanması gerektiğini ortaya koymaktadır. Böylelikle barınma hakkının temellükün bir şekli olduğunu, bunun da mülkiyet hakkından farklı olduğunu açıklamaktadır. Mitchell'e göre mülkiyet hakkı dışlayıcıdır yani malike istenmeyen kişilerin erişimini kesme izni vermektedir. Hâlbuki kente el koyma hakkı olarak temellük hakkı ise dışlayıcı olmadan, toplumun her kesimi için kentte ikamet etme hakkıdır ve mülkiyet hakkının tam da karşısındadır.

Özetle, kent hakkı kentin kaderini kentte yaşayanlara bırakmaktadır. Kentlilere var olana erişim hakkını vermenin yanı sıra, onlara var olanı değiştirme olanağı sunmaktadır ve bunlara ek olarak onlara bütün farklılıklarıyla kentte ikamet etme hakkı vermektedir.

TOPLUMSAL CİNSİYET AÇISINDAN KENT HAKKI

Don Mitchell cinsiyet ve kimlikle ilgili konuların Lefebvre'in kent hakkı modelinde eksik bulunduğuna

işaret etmektedir. Tovi Fenster bu eksikliğin önemli bir nedenini *oeuvre* kavramının kamusal mekânla alakalı olmasında görmektedir. Zira kamusalılık birçok feministin eleştirisinde de yer aldığı gibi, beyaz, üst-orta sınıf heteroseksüel erkeğin alanı olarak algılanmaktadır ve buna karşın kadınların özel alanlara ait oldukları düşüncesi yaygındır. Hâlbuki ataerkil hâkimiyet nedeniyle dünya çapında birçok kadının özel alana erişimden de mahrum bırakıldığı gözlemlenmektedir. Bu nedenle de Fenster mekânları kullanma hakkı ve karar verme süreçlerine katılım hakkının ev ölçeğinden başlaması, yani kent hakkından önce ev hakkının tartışılması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Toplumsal cinsiyet perspektifinden bakıldığında, özel alanın konu dışı kalmasına ek olarak, kentin kamusal alanında da kent hakkının toplumsal cinsiyete nötr kaldığı gözlemlenmektedir. Bu nedenle de kent hakkının ataerkil hâkimiyete karşı kadınları güçlendirecek bir şekilde uyarılması gerekmektedir. Bu konuda Shelley Buckingham özel ve kamusal alan arasındaki ikiliğin kırılması gerekliliğine ilaveten dört önemli başka başlığı daha sıralamaktadır. Bunlar kamusal alanı kullanmakta en büyük engel olan şiddet korkusunu ortadan kaldıracak güvenli kentsel çevre, aydınlatma, acil telefon, kent haritası gibi kamusal altyapı imkânları ve günün tüm saatlerinde rahatlıkla erişebilen bir toplu taşıma sistemi, erişimi güçlendirecek bir konu olarak konum yani iş, ev ve hizmetler arasındaki yakınlık ve kadınların kentsel çevreleri hakkında karar verme, yönetim ve planlamaya katılımlarıdır.

Buckingham'ın çalışmasına ek olarak, kent hakkına toplumsal cinsiyet perspektifinden bakan ve kadınların bu hakka erişimini güçlendirmeyi hedefleyerek kaleme alınan önemli bir belge de Avrupa Kentte Kadınlar Şartı'dır.

Belçika'dan EUROCULTURES, Almanya'dan FOPA Dortmund, Fransa'dan GROUPE CADRE DE VIE, Yunanistan'dan PRAXIS ve Hollanda'dan SEIROV-NIROV örgütlerinin bir araya gelerek 1994 yılında yayınladıkları Avrupa Kentte Kadınlar Şartı toplumsal cinsiyete duyarlı kentlere doğru 12 noktaya vurgu yapmaktadır:

1. Bunlardan ilk başlık kadınların aktif vatandaşlığıdır. Bu şart kadınların aktif vatandaşlığa erişimleri için daha gerçekçi bir demokratik temsil ve kent planlamada ayrımcı uygulamalara son verecek yeni bir kent planlama anlayışına ihtiyaç olduğunun altını

çizmektedir ve kadınların aktif vatandaşlar olmalarına karşı özel ve kamusal alanlardaki engellerin ortadan kaldırılmasını talep etmektedir.

2. İkinci başlık, karar verme ve demokraside tam eşitliktir. Bu başlıkta kadınların dünya nüfusunun yarısını oluşturmalarına rağmen, karar verme mekanizmalarında temsiliyetlerinin düşük olmasına işaret edilmektedir. Kentlerin kadınların katkıları sağlanmadan yapılmakta olduğuna ve halen gelişmekte olduğuna dikkat çeken bu madde çerçevesinde, kadınların tüm karar verme aşamalarında söz hakkı sahibi olmaları ve yönetim katmanlarında temsil edilmeleri istenmektedir.

3. Şartın üçüncü maddesi kadınların eğitimden araştırmaya, çalışma alanlarında, kent ve ülke planlamasındaki tüm mesleklerde, kentsel mekânda, barınmada, kentte dolaşım ve güvenlikle eşit fırsatlara sahip olmaları gerektiğine vurgu yapmaktadır.

4. Katılım başlığı altında şartın dördüncü maddesinde, kadınların bilgiye erişimlerinin ve kendi yeterliliklerini güçlendirmek için çeşitli mekânlara sahip olmaları gerekliliğinden bahsedilmektedir.

5. Beşinci madde, kadınların gündelik yaşamının politik bir konu olarak ele alınması ve kadınların sosyal bağlarını geliştirecek araçlara erişimlerinin sağlanması gerektiğini ortaya koymaktadır.

6. Sürdürülebilir gelişme başlığında, altıncı madde kadınların doğal çevreyi koruma politikalarına dâhil edilmeleri gerektiğini kaydetmektedir.

7. Her kadının hatta yoksunluk durumunda olan ya da izole edilmiş olan kadınların da toplumsal güvenlik ve dolaşım hakkına sahip olduğu şartın yedinci maddesinde beyan edilmektedir.

8. Mahallelerde kadınların ihtiyaçlarına uygun mekânların eksikliğine dikkat çeken sekizinci madde barınma ve habitat hakkı başlığını taşımaktadır. Bu başlık altında özellikle konutlarda kalite ve çeşitliliğin ve kamusal hizmetlere yakınlığın sağlanması gerekliliğinden söz edilmektedir.

9. Toplumsal cinsiyet konuları başlığında şartın dokuzuncu maddesi, toplumun tüm alanlarında özellikle de eğitimde toplumsal cinsiyet bağlamında bir perspektifin geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

10. Şartın onuncu maddesinde, yerel tecrübeler ve

eğitim başlığı altında, tüm üniversiteler, araştırma enstitüleri ve tüm disiplinlerde toplumsal cinsiyet konusunda fikirler yürütülmesi ve pilot projeler üretilmesi gerekli görünmektedir.

11. Şartın on birinci maddesinde toplumsal cinsiyet, özellikle de kalıplaşmış yargıların değiştirilmesinde medya ve yayın organlarının rolü konu alınmaktadır.

12. Şartın on ikinci ve son maddesi ise yukarıda bahsedilen madde başlıklarının ve bu şartın güçlendirilmesi için tüm ağların kullanılması gerektiğini ortaya koymaktadır.

SONUÇ

Lefebvre'in ortaya koyduğu kent hakkı düşüncesi yaşam alanlarımızı iktidar, sermaye ve kurumsal bilgi üçlüsünün elinden kurtarıp, tüm farklılıklarımızla onlarda barınabilme ve değişen ihtiyaçlarımıza göre onları değiştirebilme hakkımızdan bahsetmektedir. Ancak bu düşünce çerçevesinde toplum içinde ve gündelik yaşam pratiklerinde mikro ve görünmez iktidarların etkisiyle oluşan dışlanmalar ve ayrımcılıklar göz ardı edilmektedir. Bu nedenle de genel çerçevesiyle kent hakkı tüm kent sakinlerinin kolektif hakkı olarak bilinse de, etnik azınlıklar, farklı cinsel yönelimlere sahip insanlar ve kadınlar gibi kimlik gruplarının kent hakkını tamamen kapsamamaktadır. Bu nedenle de kimlik gruplarının gündelik yaşamın tüm alanlarında kent hakkına erişimini sağlama amacıyla bu hakkın yeniden gözden geçirilmesi ve detaylandırılması gerekmektedir. Bunun gerçekleşebilmesi de ancak kimlik gruplarının kolektif talepleri ve katılımlarıyla mümkündür.

Bu bağlamda gündelik yaşamın her alanında kendini gösteren ataerkil egemenliğe karşı, kadınların kent hakkı tanımlanmalı ve tüm uygulamalarda dikkate alınmalıdır. Bunu yapabilmek için öncelikle kent hakkının sadece kamusal alanlarda değil, özel alanlarda da geçerli olduğu, özel ve kamusal alanlarda bu hakka erişmenin bir hukuk probleminin ötesinde toplumsal bir mesele olduğu kabul edilmelidir. Bu toplumsal meselenin özel ve kamusal alanlardaki mekânsal boyutu dikkatle incelenmelidir. Kentlerde kadınların dışlanmasına sebebiyet veren eril mekânların ortadan kaldırılmasında ve kadınların kolektif güçlerini destekleyecek "olumlu mekânların" (*affirmative spaces*) oluşturulmasında, tüm disiplinlerin özellikle de mekânla ilgili olan kent planlama ve mimarlık alanlarının doğrudan rol almaları gereklidir.